

Metsolat-sarjan katsojakokemukset

Selityksiä sarjan suursuosiolle

Anna Kääntä

OPINNÄYTETYÖ
Maaliskuu 2022

Media-alan tutkinto-ohjelma
Tuotanto, käsikirjoitus

TIIVISTELMÄ

Tampereen ammattikorkeakoulu
Media-alan tutkinto-ohjelma
Tuotanto, käsikirjoitus

KÄÄNTÄ, ANNA:
Metsolat-sarjan katsojakokemukset
Selityksiä sarjan suursuosiolle

Opinnäytetyö 42 sivua, joista liitteitä 4 sivua
Maaliskuu 2022

Opinnäytetyössä selvitettiin kotimaisen Metsolat-sarjan katsojakokemuksia ja syitä sarjan suursuosiolle. Sarjan fanit muodostavat yhteisön läpi Suomen ja heistä koostuva yli 5000 jäseninen faniryhmä Facebookissa on päivittäin aktiivinen. Tarkoituksena oli selvittää, mikä miltei 30 vuotta sitten tehdyssä sarjassa, jonka tuotanto on loppunut jo 1990-luvulla, viehättää yhä edelleen. Opinnäytetyössä perehdyttiin myös faniuteen sekä tutkittiin ovatko suosion syyt vuosien edetessä muuttuneet ja onko sarjalla helposti rajattavaa kohderyhmää.

Opinnäytetyön tutkimusmenetelminä käytettiin haastatteluja, kyselyä sekä havainnointia. Kyselyn avulla löytyi selkeitä enemmistön mielipiteitä ja haastattelut puolestaan antoivat äänen yksittäisten fanien katsojakokemuksille. Sarjan fanien muodostama, yli 5000 jäseninen Facebook-ryhmä toimi keskeisenä havainnointipaikkana ja lähteenä löytää haastateltavia ja vastaajia kyselylle.

Sarja tuntui viihdyttävän erilaisia ihmisiä ympäri Suomen, iästä, sukupuolesta tai ammatista riippumatta. Sarjan moninaiset ihmiskuvat ja eri ikäiset henkilöhahmot lisäsivät samaistumispintaa eri taustaisissa katsojissa. Sarjan hahmojen selviytymistarinat antoivat monelle katsojalle toivoa ja rohkeutta selvitä oman elämän haasteissa. Tavallinen arki ja aikansa suuret yhteiskunnalliset tapahtumat yhdistettynä fiktiiviseen maailmaan houkuttelivat katsojia yhä edelleen. Sarjan ajan kuva herätti nykyään pintaan nostalgisen tunteen vaikka monet sarjan teemat ovatkin ajattomia ja sarja on näin ollen kestänyt kohtalaisen paljon aikaa.

Opinnäytetyön edettyä kävi selväksi, että Metsolat on yksi kaikkien aikojen rakastetuimmista kotimaisista sarjoista ja faneilleen se on enemmän kuin pelkkä sarja. Se opettaa elämästä, rohkaisee ja toimii osalle katsojista ikään kuin turvapaikkana. Tutut tapahtumat ja henkilöt vievät katsojan hetkeksi Hoikkaan, Kainuuseen, aikaan, jota ei enää ole.

Asiasanat: katsojakokemus, suosio, fanitus, maalaissarja, kotimainen

ABSTRACT

Tampereen ammattikorkeakoulu
Tampere University of Applied Sciences
Degree Programme in Culture and Arts
Production, scriptwriting

KÄÄNTÄ, ANNA:
Metsolat Series Viewer Experiences
Reasons for its Great Success

Bachelor's thesis 42 pages, appendices 4 pages
March 2022

This thesis discusses a Finnish series called Metsolat: what is the reason for its success from a viewer point of view? The goal of this study was also to research if there was a specific target group for this series, and whether the reasons for its success have changed over the years. Fans of the series have a daily active Facebook group with over 5000 members. That is quite impressive for a series that was produced 30 years ago and does not have any new episodes coming.

The methods used to conduct the study besides observing were semi-structured interviews with three fans of the series and an inquiry that was answered by over 1000 people. These methods revealed the views of a large group of people but also gave room for individual fans' opinions.

It was found out that Metsolat entertained people all over Finland regardless of their age, gender or profession. The series is a combination of country life and city life and also has a wide spectrum of characters that are different ages. These things make viewers from different backgrounds identify with the characters. The series' ordinary life combined with real happenings in Finnish society are the main reasons why people are still tempted to watch it. Metsolat also gives its viewers different perspectives on things like recession, entrepreneurship and mental health issues. Nowadays Metsolat gives its viewers a nostalgic feeling even though many of the series' themes are timeless.

The conclusions and results show that Metsolat is clearly one of the most loved series of all time in Finland. To its fans it is more than a series. It can teach its viewers a little part of our home country's history and takes them to the era we do not have anymore.

Key words: viewer experience, success, fan, country series, Finnish

SISÄLLYS

JOHDANTO	5
2 METSOLAT	7
2.1 Maalaismaisemaa ja sukuyhteisöä	7
2.2 Keskeiset henkilöahmot ja suuret juonilinjat	8
2.3 Tie kotiin - vielä 30 vuoden jälkeen.....	9
2.3.1 Sarjan tuotanto.....	10
2.3.2 Selityksiä suursuosiolle	13
3 METSOLAT-SARJAN FANITUKSESTA	17
4 KYSELY JA HAASTATTELUT	19
4.1 Kyselyn suunnittelu ja toteutus	19
4.2 Kyselyn tulokset ja niiden analysointi.....	21
4.3 Haastatteluiden suunnittelu ja toteutus.....	31
4.4 Haastatteluiden tuloksia.....	32
5 POHDINTA	35
LÄHTEET	37
LIITTEET	39
Liite 1. Kysely.....	39
Liite 2. Haastattelukysymykset.....	42

1 JOHDANTO

Opinnäytetyöni aiheen taustalla on lapsuudenaikaiset muistoni Metsolat-sarjasta. Koin jo silloin lapsena, että sarjassa oli jotain hauskaa, tavallista ja siksi kovin tunnistettavaa ja turvallista. Kun sarja palasi Yle Areenaan vuonna 2017, julkaisivat useat lehdet haastatteluja ja muistelmia sarjan tekijöiltä. Opinnäytetyöni aiheen kirkastuttua löysin Facebookista julkisen ryhmän Metsolat-sarjan faneille. Ryhdyin seuraamaan ryhmän toimintaa ja huomasin, että nyttemmin jo yli 5000 jäseninen ryhmä on päivittäin aktiivinen. Se, että katsojat muodostavat aktiivisen yhteisön läpi Suomen, on miltei 30 vuotta sitten tehdyille sarjalle, jonka tuotanto on loppunut jo 1990-luvulla, melkoinen saavutus. Sarja oli aikansa ilmiö ja loistava kuvaus ajastaan. Se tuntuu hahmoillaan ja juonikuviollaan hauskuuttavan ja järkyttävän katsojia edelleen. Se, että suosio kantaa vielä tänä päivänä on mielestäni vaikuttavaa. Tämä innosti minua tutkimaan Facebook-ryhmän avulla sarjan katsojakokemuksia sekä fanitusta ja etsiä katsojilta vastauksia tutkimuskysymykseeni: mikä sarjassa niin kovin viehättää yhä edelleen.

Tämän opinnäytetyön tarkoituksena on tutkia Metsolat-sarjan pitkään kantaneen suosion syitä nimenomaan katsojien näkökulmasta. Säilyttääkseni tämän näkökulman, olen rajannut aiheen siten, etten esimerkiksi haastattele sarjan tekijöitä vaan keskityn katsojien ajatuksiin sarjasta. Tarkastelen aihetta itse kotimaisista draamasarjoista kiinnostuneena, tulevana media-alan työntekijänä. Itsekin sarjan katsojana, koen pystyväni antamaan työlleni hyvän pohjan.

Ensisijainen kohderyhmä opinnäytetyölleni on media-alan työntekijät, erityisesti kotimaisten tv-draamatuotantojen tekijät. Ajattelen tutkimukseni hyödyntävän erityisesti tuotantupuolen ihmisiä ja käsikirjoittajia siinä millaiset seikat edesauttavat sarjan pitkän suosion saavuttamisessa. Työni antaa myös kattavan läpileikkauksen yhdestä rakastetuimmasta kotimaisesta sarjasta ja sisältää näin palan kotimaisten draamojen historiaa. Toissijainen kohderyhmä työlleni on sarjan katsojat ja aiheesta kiinnostuneet. Heille tutkimukseni voi antaa uutta tietoa esimerkiksi sarjan tekoprosessista.

Opinnäytetyössäni etenen kertoen 2. luvussa sarjasta yleisesti, millainen sen maailma, keskeiset henkilöhahmot sekä suuret juonikuviot ovat. Siinä kerron myös sarjan synnystä, tuotannosta ja suursuosion saavuttamisesta. Kolmannessa luvussa perehdyn fanitus-terminiin ja tarkastelen suosittua Facebook-ryhmän toimintaa. Opinnäytetyöni tietoperusta rakentuu aiheista tehtyihin tutkielmiin, kirjoihin, artikkeleihin ja uutisiin. Luvussa neljä keskityn katsojien vastauksista koostuvaan kyselyyn ja haastatteluihin. Lopuksi vedän yhteen opinnäytetyön keskeisimmät tulokset ja johtopäätökset.

Toteutin tutkimustani varten kyselyn, jolla kartoitin faniryhmän katsojakokemuksia Metsolat-sarjasta. Kyselyn avulla sain suuren joukon näkemyksiä ja kokemuksia sarjasta. Halusin kuitenkin perehtyä myös yksittäisten fanien ajatuksiin sarjasta ja antaa heille äänen. Tätä varten haastattelin kolmea sarjan fania. Kyselyn ja haastatteluiden vastaukset analysoituani pystyin etsimään vastauksia tutkimuskysymykseeni ja samalla selvittämään millainen fanikulttuuri sarjalla on. Tavoitteena tutkimuksellani on antaa sarjan katsojille ääni sekä selvittää onko sarjalla tiettyä helposti rajattavaa kohderyhmää ja ovatko suosion syyt vuosien edetessä muuttuneet.

2 METSOLAT

2.1 Maalaismaisemaa ja sukuyhteisöä

Jos tiivistäisin Metsolat-sarjan kahteen sanaan, sanoisin maalaismaisema ja sukuyhteisö. Sarjassa seurataan Metsoloiden sukua kolmessa sukupolvessa kuvitteellisessa Hoikan kunnassa Kainuussa kesästä 1987 kesään 1993. Näiden lisäksi on vielä viimeisenä tehty joulujakso vuodelta 1996. Näihin vuosiin mahtuu valtavasti hetkiä ihan tavallisesta ja tunnistettavasta arkielämästä, mutta myös elämän isoja tapahtumia, niitä jotka muuttavat monen ihmisen elämän peruuttamattomasti. Artikkelissa *Paluu Hoikkaan: Selviytymisen tarinallinen rakentuminen televisiosarjassa Metsolat* (Kaartinen 2017, 47), ilmaistaan osuvasti kuinka Metsoloissa käsitellään poikkeuksellisen laajasti elämässä kohtattavia ylä- ja alamäkiä: ”Sarjan hahmot kohtaavat paitsi yhteiskunnalliseen tilanteeseen liittyviä vaikeuksia ja sosiaalisia ongelmia, myös universaalialta ihmisyyteen kuuluvaa luopumista, sydänsuruja ja ylitsepääsemättömältä tuntuvaan tuskaa”.

Metsolat on perhedraama, jonka suurissa juonilinjoissa käsitellään mm. yrittäjyyttä 1980-luvun nousukauden huipulta aina 1990-luvun syvimpään lamakauden. Sarjan päähenkilöiden kautta käsitellään monia isoja teemoja, kuten työttömyyttä, mielenterveysongelmia, vammautumista ja alkoholismia. Ja kaiken tämän kanssa ja näistä huolimatta elämä menee koko ajan eteenpäin. Lapset kasvavat aikuisiksi, löytävät oman tiensä, vanhat jakavat viisautensa ja jokainen kohtaa omat haasteensa. Metsoloiden tyylilaji on arkirealismi, jolloin juonenkäänteet eivät voi yllä yhtä päätähuimaavia, kuin monissa saippuasarjoissa, mutta juuri tämän vuoksi Metsoloissa tavallisen elämän erilaiset puolet näkyvät katsojalle erityisen vahvasti (Kaartinen 2017, 55). Sarja kertoo tarinan paitsi yhdestä suvusta, myös koko suomalaisen yhteiskunnan vaiheista 1980- ja 1990-lukujen taitteessa (Metsolat 1993).

2.2 Keskeiset henkilöahmot ja suuret juonilinjat

Kun ensimmäisen jakson alussa (Metsolat 1993) näemme punaisen maalaistalon ja sen isännän ajamassa samanvärisellä traktorillaan tuttu tunnusmusiikki taustalla, tulee monelle kotoista olo. Ihan kuin tapaisi vanhan tutun pitkästä aikaa tai pääsisi hetkeksi lapsuuden mummolaan maalle. Jo sarjan ensimmäisestä kohtauksesta voimme nähdä sen tyylin: olemme maaseudulla, jossa puhutaan murretta ja kuulemme lehmien mylvinnän. Metsolat-perheen pää Antti esitellään vanhanliiton toiminnan miehenä. Hänellä on pilke silmäkulmassa ja sarkastinen tyyli tulee katsojille jaksojen edetessä tutuksi. Antti on pohjimmiltaan reilu ja ystävällinen, mutta tietyissä asioissa erittäin kiivas. Ensimmäisessä jaksossa esitellään myös Antin vaimo Annikki, joka on todellinen perusäiti: hän tuntee perheensä ja haluaa olla kaikille tueksi, kuitenkin puuttumatta kenenkään asioihin liikaa. Siinä missä Antti on välillä kiivas, on Annikki hänen luonnettaan tasapainottava hahmo. Antti ja Annikki asuvat pienehköllä Leppävaaran tilalla elinkeinonaan maanviljely ja lehmien pito. (Metsolat 1993, Tie kotiin.)

Sarjan ensimmäisessä jaksossa esitellään Antin ja Annikin viisi aikuista lasta: rauhallinen ja perheen taiteilijasielu Risto, Ruotsissa perheineen asuva Heikki, pankinjohtajan hienosteleva rouva Jaana, entinen olympiatason hiihtäjä ja sittemmin alkoholisoitunut Erkki sekä perheen nuorin lääkäriksi opiskeleva humaani Eeva. Sarjan antagonistit Kari Kaukovaara asuu yksin isolla karjatilallaan ja laittaa kapuloita niin Erkin kuin Antinkin rattaisiin minkä kerkeää. Näiden lisäksi sarjassa keskeisiä hahmoja ovat Riston sanavalmis tytär Liisa, Jaanan sydämellinen, mutta tossun alla oleva pankinjohtajamies Jaakko, Hoikan terveyskeskuksessa työskentelevä Kari Kaukovaaran sisko Helena, joka on myös Erkin nuoruudenrakkkaus sekä Eevan tuleva aviomies suomenruotsalainen Stig. (Metsolat 1993.)

Metsoloissa on esillä vahvasti suomalaisen yhteiskunnan muuttuminen ja tiettyihin hahmoihin kulminoituu hyvin sarjan aikakausi. Jaana-hahmossa tiivistyy loistavasti 1980-luvun lopun nousukauden huippu, kun hän vinguttaa visa-korttiaan ja pyytää pankinjohtajamiestään kirjoittamaan shekkejä tämän tästä. Erkki puolestaan edustaa monille suomalaista sisua ponnistaessaan pohjalta takaisin huijulle, kirjaimellisesti. Erkki esitellään sarjan alussa ns. peräkamarinpoikana, joka

on jäänyt kotitalalleen Leppävaaraan. Hänen kerrotaan olleen menestynyt hiihtäjä, mutta mokattuaan olympiaviestissä ja jäätyään pronssille hän on alkoholi-soitunut. Sarjan alkumetreistä asti Erkillä on unelmana rakentaa Urjanvaaralle, kuten hän omin sanoin sen muotoilee, "Urjanlinna". Käytännössä tämä linna tarkoittaa laskettelukeskusta, jonka Erkki saakin sarjan edetessä rakennettua ja työllistää pienen kunnan saaden samalla katsojien silmissä sankarin maineen. Erkin laskettelurinnebisnestä nousuineen ja laskuineen seurataan koko sarjan ajan ja hän on sarjan keskeisin hahmo.

Toimiakseen sarja tarvitsee alkusysäyksen. Metsoloissa se tapahtuu jo ensimmäisen jakson ensimmäisillä minuuteilla ja sarja käynnistää tarinansa nopeasti. Sarja lähtee liikkeelle huonolla uutisella. Heti sarjan alkaessa vastakkainasettelu Metsoloiden ja Kari Kaukovaaran välillä on valmis, kun selviää, että Kaukovaara on saanut junailtua uuden rakenteilla olevan maantien kulkemaan Leppävaaran peltojen poikki, kun aikaisemmin sen piti mennä vaaran toiselta puolelta, Kaukovaaran mailta. (Metsolat 1993, Tie kotiin.)

2.3 Tie kotiin – vielä 30 vuoden jälkeen

Metsolat sai alkunsa, kun sarjan käsikirjoittaja-ohjaaja Carl Mesterton veti Ylen tv-kurssia. Kurssilla hän heitti ilmoille "miksi ei tehdä sarjaa vaikkapa kainuulaisesta pienviljelijäperheestä?". (Mattila-Niemi 2004.) Niinpä hän teki.

Kun Metsolat-sarjan ensimmäinen jakso *Tie kotiin* tuli ulos tv:stä 13. tammikuuta 1993, oli ruutujen ääressä reilu miljoona suomalaista. Jokainen jakso aina vuoteen 1996 tavoitti yli miljoonayleisön. (Vatka 2018.) Anne Raatikainen kertoo pro gradu-tutkielmassaan (2001) *Hei, kuka toi on? Aristoteelinen ekspositio 90-luvun pitkissä sarjadraamoissa*, että useimmiten sarjojen katsojaluvut laskevat ensimmäisen osan jälkeen. Metsolat on tästä yksi poikkeus, sillä se keräsi kolmanteen osaansa mennessä yli 200 000 uutta katsojaa. (Raatikainen 2001, 8.)

Sarjan pohjalta on sittemmin tehty niin loppuunmyytyjä romaaneja kuin täysien katsomoiden kesäteatteriesityksiä. Metsoloiden suvulla ja tarinalla riittää katsojia edelleen. Yle Areenassa julkaistu sarja kerää näyttökertoja ja sen katsomisaikaa

pidennetään jatkuvasti. Korona-aikana monet ovat löytäneet Metsolat uudestaan tai tykättyneet siihen ensimmäistä kertaa.

2.3.1 Sarjan tuotanto

Suomen televisiossa oli 1990-luvun alkupuoliskolla havaittavissa kansallistunteen nousua, kun lähimenneisyydestä kertovat maalaissarjat palasivat ruutuihin. Tämän huomaa, kun tarkastelee aikansa kolmea suosittua sarjaa: Hyvien ihmisten kylä, Puhtaat valkeat lakanat ja näistä kaikista suurimpaan menestykseen nousut Metsolat. (Hietala 1996, 48.)

Metsolat oli tuotannossa viisi vuotta ja sitä tehtiin yhteensä 41 jaksoa. Jaksojen pituudet vaihtelevat 40-60 minuutin välillä ja uusi jakso tuli televisiosta kerran viikossa. (Rytsä 2017.) Sisällöllisesti sarjan 41 jaksoa voidaan jakaa kahteen kokonaisuuteen. Ensimmäiset 21 jaksoa sijoittuvat nousukauden aikaan, jolloin otettiin riskejä. Erkki alkaa suunnittelemaan ja rakentamaan haaveilemaansa Urjanlinnaa. Jaksosta 23 alkaen Metsoloiden maailma ja Suomen tilanne on eri. Eletään 90-luvun alkua, kun devalvaatio ja työttömyys ovat yhteiskunnassa vahvasti läsnä. (Ruohonen 1997, 21-22.) Metsolat on jatkuvajuoninen sarja, jolloin jännite yltää aina jaksosta toiseen, eikä ongelmat ratkea yhden jakson aikana.

Alla olevat taulukot havainnollistavat sarjan jakoa temaattisesti kahteen kokonaisuuteen (taulukot 1 & 2). Taulukoihin on koottu, kuinka esimerkkijaksoissa käsitellään yhteyskunnallista tilannetta sekä yrittäjyyttä sarjan tapahtumien ja henkilöiden kautta. Kun vertaa alkupään jaksoja (taulukko 1) loppupään jaksoihin (taulukko 2), on niiden tapahtumissa ja hahmojen kehityksessä selkeästi havaittavissa nousukauden ja lamakauden vaikutuksia. Esimerkkijaksoja tarkastellessa huomasi myös, kuinka sarjassa käsitellään hahmojen kautta muuttuvia yhteyskunnallisia tilanteita eri näkökulmista. Kaksi selkeästi merkittävintä ja erottuvinta näkökulmaa läpi koko sarjan ovat Erkin eli yrittäjän näkökulma ja Jaakon eli pankinjohtajan näkökulma.

TAULUKKO 1. Metsolat-sarjan jaksosten jakautuminen temaattisesti kahteen kokonaisuuteen: esimerkkejä nousukauden jaksoista.

	jakso 12 – Lasi shampanjaa (Metsolat 1993)	jakso 17 – Vanhan loppu – uuden alku (Metsolat 1993)
Mitä vuotta jaksossa eletään?	Syksy 1988	Lokakuu 1989
Miten jaksossa tuodaan ilmi aikansa yhteiskunnallinen tilanne tai aikansa ilmiöitä?	<p>Eletään nousukauden kulta-aikaa. Turismi on lisääntymässä, kun ihmisten vapaa-aika lisääntyy. Tämä on yksi Erkin mäkihanketta puolustava voima.</p> <p>Osmon hahmo tuo mukanaan vihreitä arvoja. Puhutaan siitä, kuinka ”kaikki Suomen metsät hapotetaan ja pellot tungetaan täyteteen väkilannoitteita”.</p>	<p>Jakson nimen mukaisesti vanha loppuu ja uusi alkaa. Ajat ovat muuttumassa ja vanha maanviljelyselinkeino jäämässä taakse Antin ja Annikin luopuessa lehmistä. Laitumien tilalle tulee uusi asuntovaunualue mäkeä varten.</p>
Miten jaksossa käsitellään yrittäjyyttä?	<p>Jaksossa keskustellaan Erkin mäkihankkeen hyvistä ja huonoista puolista. Pohditaan sitä, kuinka se tulisi luomaan lisää työpaikkoja ja kohoittamaan kunnan taloutta, mutta toisaalta ollaan huolissaan kunnan rahojen riittävyydestä, luonnon tuhoamisesta ja rauhallisuuden menettämisestä. Suuret suunnitelmat ja uudenlainen tulevaisuus hirvittävät niin kyläläisiä kuin Anttia ja Annikkia.</p> <p>Riston yritys menettää ison urakan eikä pankki jousta lainan maksuerien aikataulussa. Raha-asiat ovat huonolla tolalla ja konkurssin uhka on todellinen.</p>	<p>Mäen rakennustyöt ovat hyvässä vauhdissa. Myös muut kyläläiset miettivät lisääntyvän turismin hyödyntämistä elinkeinona, kuka mitenkään. Rakenteilla on lomakylää ja majoitusta tulevan mäen asiakkaille.</p> <p>Risto pystyy hyödyntämään osaamistaan Erkin mäen markkinoinnin parissa.</p>

TAULUKKO 2. Metsolat-sarjan jaksosten jakautuminen temaattisesti kahteen kokonaisuuteen: esimerkkejä lamakauden jaksoista.

	jakso 27 – Uudet tuulet (Metsolat 1995)	jakso 32 – Tummat pilvet (Metsolat 1995)
Mitä vuotta jaksossa eletään?	Marraskuu 1991	Syyskuu 1992
Miten jaksossa tuodaan ilmi aikansa yhteiskunnallinen tilanne tai aikansa ilmiöitä?	<p>Eletään lama-aikaa. Helibor-korko on nousussa, työttömyys kasvussa ja markan devalvaatio vauhdissa. Jaksossa puhutaan siitä, kuinka tämä koettelee koko maan yrittäjiä, Erkki mukaan lukien.</p> <p>Hotellilla järjestetään karaokeiltoja, jotka ovat uutta villitystä ja keräävät väkeä.</p>	<p>Lama syvenee ja työttömyys on huipussaan. Markka devalvoidaan jälleen ja päästetään kellumaan. Erkin vaikeuksien lisäksi jaksossa käsitellään Jaakon työttömyyttä hänen saatua potkut pankinjohtajan virastaan. Jaksossa käsitellään laman vaikutuksia siis myös pankkien kannalta. Jaakko kertoo joutuneensa myöntämään lainoja esimiehensä käskystä, vaikka tiesi ettei vakuudet olleet riittävät. Hän puolustautuu vaimonsa syytöksiltä sanomalla, ettei ole rikollinen vaan sijaiskärsijä.</p>
Miten jaksossa käsitellään yrittäjyyttä?	<p>Korkojen nousu ja pankkien kurssien muutokset pakottavat Erkin vähentämään kuluja irtisanomalla työntekijöitä. Erkin yrittäjälämä on kiireistä ja irtisanominen aiheuttaa paljon päänvaivaa – mistä vähentää työntekijöitä kun nytkin porukkaa on työhön nähden vain juuri ja juuri riittävästi ja sesonkiaikaan tekijöitä tarvitaan taas enemmän. Markka devalvoidaan 14 %, joka johtaa Erkin ulkomaalaisten lainojen velkojen nousuun. Jaksossa käy kuitenkin ilmi, että mäkeen myydään pääsylippuja ihan hyvin.</p>	<p>Markan devalvaatio ja kellutus aiheuttavat Erkille satojentuhansien markkojen lisälaskun valuuttalainoihin. Erkki toteaa, ettei hänellä ole mitään mahdollisuutta palkata lisätyövoimaa tulevan laskettelukauden valmisteluihin. Erkki kyselee mahdollisuutta saada kunnalta takausuuteen käyttöpääomalainaan, mutta ennen kuukauden päästä koittavia vaaleja päätöstä tuskin saadaan tehtyä. Jos Erkki ei saa lisärahoitusta, tarkoittaa tämä sitä, että rinnettä ei saada talvikuntoon, mikä taas jättää niin rinnekeskuksen kuin hotellin ja asuntovaunualueen tyhjiilleen tulevana sesonkina. Kunnanjohtaja Tolonen neuvoo Erkkiä hakemaan Urjan rinnekeskuksen velkasaneeraukseen.</p>

Vaikka sarja sijoittuu Kainuuseen, ei sitä siellä juurikaan kuvattu. Sarjan keskeiset tapahtumapaikat niin Leppävaaran tila, Hoikan kunta kuin Erkin rinnebisneskin sijaitsevat oikeasti Pirkanmaalla. Myös Stigin kotitila Paraisilla on oikeasti kuvattu Tampereella. Muutamia miljöökuvia on tehty Kainuussa ja sarjan esikuvana toimii Puolanka, jossa tehtiin taustatyötä mm. haastatellen paikallisia asukkaita. (Rytsä 2017.) Joitain sarjan kohtauksia on kuvattu myös Turun seudulla, esimerkiksi Turun tuomikirkossa (Metsolat 1993, Urjanlinna). Metsoloissa nähdään runsaasti ulkokuvia, jotka luovat oikeanlaista aitoa tunnelmaa ja nostalgisia muistoja ajasta, joka on nyt takanapäin (Raatikainen 2001, 60). Sarjaa kuvattiin studion sijana suurimmaksi osaksi aidossa ympäristössä. Kainuu näkyy myös sarjan rekvisiitassa: maitopurkit ja sanomalehdet oikeilla päivämäärillä olivat kainuulaisia. (Rytsä 2017.)

2.3.2 Selityksiä suursuosiolle

Ihminen haluaa tuntea, se on yksi meidän perustarpeistamme ja sitä tarvetta Metsolat täyttivät. Sarjan on oltava uskottava, jotta eläytyminen sarjan maailmaan on mahdollista. Metsoloiden maailma on tavallinen, tunnistettava, samaistuttava, lämmin ja elämänmakuinen, mikä on varmasti suosion suurimpia syistä. Katsojat sitoutuvat Metsoloiden tarinaan voimakkaasti tunneperäisesti (Raatikainen 2001, 61). Sarjassa kerronta on monipuolista ja hahmot eri-ikäisiä, jolloin samaistumis-pinta eri ikäisille katsojille kasvaa. Jo ensimmäisestä jaksosta lähtien on selvää, että Metsoloissa ei nähdä vain yhtä tarinaa vaan kirjava joukko kertomuksia ja laaja joukko moninaisia ihmiskuvia (Raatikainen 2001, 61). Sarjan käsikirjoittaja-ohjaaja, itsekin suomenruotsalainen Carl Mesterton sanoi sarjan olevan myös "silta yli Suomen", sillä siinä esiintyy perinteisen suomalaisen maalaismaiseman lisäksi myös Turun saariston ruotsinkielistä aluetta ja Metsoloiden tarinaan sisältyy avioliittojen kautta myös ruotsalaisuutta (Rytsä 2017).

Sarjan todentuntuisuutta ja sitä myöten suosiota edesauttoi myös se, että näyttelijät eivät olleet suurelle kansalle tuttuja kasvoja. He tulivat tunnetuiksi nimenomaan Metsoloina - eivät omilla nimillään - jolloin katsojilla meni fakta ja fiktio sekaisin. Todentuntuisuutta lisäsi osaltaan myös se, että sarjaa kirjoitettiin useammassa osassa, jolloin ajankohtaisia oikeita tapahtumia saatiin ujutettua sarjan

fiktiivisiin tapahtumiin. Käsikirjoittaja-ohjaaja Carl Mesterton sanoi myös, että sarjan rytmi tehtiin tarkoituksella suomifilmeistä tuttuun tyyliin, joka voi tuntua nykypäivän katsojasta liian hitaalta. Se rytmi oli kuitenkin se mihin suomalaiset olivat maaseudusta kertovissa tarinoissa tottuneet. (Loukasmäki 2017.) Raatikaisen (2001) mielestä sarjan kohtaukset ovat täydellisiä, sillä niiden lopuksi asioille annetaan aina uusi suunta, eikä niistä poistuta kesken kaiken. Raatikainen kehuu myös sarjan onnistunutta roolitusta, sillä se on tehty henkilöihahmoja tukien. (Raatikainen 2001, 62.) Myös omasta mielestäni näyttelijät osuvat hahmojensa kanssa loistavasti yhteen niin ilmaisultaan, olemukseltaan kuin ulkomuodoltaankin.

Sarjan suosiota osaltaan selittää se, että sarja on loistava kuvaus sen ajan Suomesta. Sarjan ensimmäisen jakso tuli ulos televisiosta vuonna 1993, joka oli Suomessa syvintä lama-aikaa. Raatikainen (2001, 62) huomauttaa, että tämä aika oli suuressa kontrastissa aikaan, jota sarjan alku kuvasi. Sarja sisältää usean hahmon selviytymistarinan ja oli monelle lama-ajan läpikäyneelle muistutus siitä, että kaikesta voi selvitä. Saatettiin tokaista: "Jos Metsolan Erkkikin, niin kyllä minäkin!". Fiktiivisistä kertomuksista katsoja voi löytää rohkaisua, toivoa ja apua oman elämän ymmärtämiseen (Kaartinen 2017, 49-50). Metsolat vie monen katsojan hetkeksi takaisin omaan lapsuudenkotiin tai isovanhempien luo maalle. Sarjan miljöö puhuttelee maaseudulla asuvien lisäksi myös ensimmäisen tai toisen sukupolven kaupunkilaisia, joilla löytyy vielä kosketuspintaa maaseutuun (Raatikainen 2001, 62). Toisaalta Metsolat-sarjaan mahtuu myös kaupunkilaisuutta. Osa sarjan hahmoista asuu Tampereella ja erityisesti Jaana-hahmo tuo mukanaan 1980-luvun glamouria ja muotia suurine olkatoppauksineen ja permanentteineen. Juodaanpa sarjassa omien lehmien maidon lisäksi myös aikansa uutuutta, modikasta "sinistä enkeliä".

Metsoloiden suosioon voi toisaalta liittää myös puhtaan sattuman. Kun yhteiskunnassa tapahtuu kriisitilanteita, voi sarja toimia näiden tilanteiden heijastumina ja etsiessään ongelmiin ratkaisuja omassa maailmassaan, voi se samalla toimia katsojalle ja kansakunnalle ikään kuin terapeutina. Tämä tapahtui, kun Metsoloissa käsiteltiin niin 1990-luvun lamaa ja yrittäjyyttä kuin EU-Suomea. Se millaisia kriisejä yhteiskunta parina tulevana vuonna kohtaa, voidaan tuotantopää-

töksiä tehdessä silti vain varovasti veikata. Joten kun Metsoloiden suunnittelu alkoi, ei ollut kenelläkään vielä tietoa mitä haasteita suomalainen yhteiskunta 1990-luvulla kohtaisi. Sarja osui alkujaan kuin puoliksi vahingossa yhteiskunnan tapahtumien ytimeen. (Raatikainen 2001, 5-6.)

Metsolat sijoittuu vahvasti maaseudulle ja maaseutu meille suomalaisille edustaa menneisyyttä ja juuriamme. Jo pitkään jatkunut kaupungistuminen, suuret muutokset ja pelottavat tulevaisuus, jopa kaoottisuus loivat ihmiselle tarpeen pysähtyä ja saada hallinta. Maaseutu nähtiin rauhallisempänä ja helpommin hallittavana, jolloin se maailmana houkutteli, vaikka olikin fiktiota. Metsoloiden mukana katsojat pystyivät mennä hetkeksi ”takaisin kotiin, takaisin juurille”, pakoon aikaa, jolloin moni uhka ja kriisi koetteli yhtä aikaa suomalaisuutta. (Hietala 1996, 123.)

Kun tarkastelee muita kotimaisia maalaissarjoja saattaa sieltä huomata komediallisena piirteenä sen, kuinka niissä esitellään maalla asuvat ihmiset hieman yksinkertaisina, hassunhauskoina, jopa tyhminä. Metsoloissa komediallista puolta ei tuotu esiin näin. Omasta mielestäni tämä saattaa hyvinkin olla yksin suosion syytä. Metsoloiden komediallinen puoli ei pilkkaa ketään vaan hauskuus tulee ilmi kuin itsestään niin kovin tuttuina tilanteena kahvipöydässä tai vanhan pariskunnan kinasteluna.

Oli kyse mistä sarjasta tahansa, pitää suosiota tai sen puuttumista pohtia myös käytännön seikkojen osalta: mihin aikaa ohjelmaa on esitetty, millä kanavalla, minä viikonpäivänä, minkä ohjelmien kanssa se on samaan aikaan kilpaillut ja nostaako rooleissa olevat tunnetut näyttelijät ihmisten odotuksia sarjan suhteen (Raatikainen 2001, 7). Näitä seikkoja pohtiessa voidaan tarkastella Metsoloiden suosion syytä kuitenkin vain 1990-luvulla sen tultua ulos lineaarisesta televisiosta. 1990-luku oli kotimaisten draamojen kulta-aikaa ja Metsolat olivat katsojaluvuissa jonon kärjessä. Ainut draamasarja, joka meni omana aikanaan lineaarisen television katsojaluvuissa Metsoloiden ohi, oli Raija Orasen kirjoittama Ruusun aika (Raatikainen 2001, 7). Sarjan suosiota ei kuitenkaan mittaa pelkästään katsojaluvut sen tultua ulos. Suosioon liittyy myös se, kuinka pitkälle se kantaa. Metsoloiden suosio kantaa yhä tänä päivänä, siitä huolimatta, että maailma on 30 vuoden jälkeen aivan erilainen. Metsoloiden erilainen maailma verrattuna tähän maailmanaikaan tarjoaa katsojille nostalgiaa. Sarja on kuvaus ajasta, jota ei enää ole.

Täytyy myös huomioida se, että Metsolat ei ole myöskään ollut tuotannossa enää vuosikymmeniin eikä uusia jaksoja tule. Samat 41 osaa kiinnostavat katsojia aina uudelleen ja uudelleen. Kun siis puhutaan jo päättyneen sarjan pitkään kestäneestä suosioista, selittävät sitä ennen kaikkea sisällölliset seikat.

Metsoloiden maailma ja arki on niin kovin tavallista, sitä mitä me kaikki lopulta elämme päivä kerrallaan. Sarjan hahmot ovat monille kuin vanhoja tuttuja tai tuovat mieleen jonkun ihmisen omasta elämästä. Metsoloiden maailmankuvaan sisältyy vahvasti ajatus siitä, että elämä on taistelua, mutta myös aina toivo siitä, että elämä jatkuu. Sarjan maailmankuvalla, toimintamalleilla, asenteilla, tavoilla ja viesteillä, joita se välittää, on katsojan viihtyvyyden kannalta suuri merkitys. Myös sarjan henkilöihin samaistuminen on yksi suurimmista syistä miksi katsoja alun perin kiinnostuu hänelle kerrottavasta tarinasta. Tämä tarkoittaa käytännössä sitä, että katsoja tunnistaa henkilötyypin ja voi eläytyä hänen elämäntilanteeseensa. (Raatikainen 2001, 20-21, 62.)

Metsolat näyttää monen hahmon tarinan kautta elämän arvaamattomuuden, sen että kenelle vain voi sattua mitä vain, milloin vain. Metsolat saa katsojan pohtimaan, mikä elämässä lopulta on tärkeintä. Ihmisen elämässä ja perinteissä suomalaisessa kulttuurissa työ on tärkeä arvo ja sitä se on Metsoloissakin. Kuitenkin niin Erkin kuin Riston tarinat sarjassa kertovat katsojalle, että uhrautuminen työlle ei lopulta tuo kunniaa. Riston konkurssi ja tuntemus täydellisestä epäonnistumisesta ajaa hahmon mielenterveyden lopulta hyvin huonolle tolalle. Erkin unelma Urjanlinnasta toteutuu, mutta jaksossa 40 vaimonsa kuoleman jälkeen Erkki katsoo unelmaansa ja toteaa siskolleen Eevalle niin monen asian menettäneen merkityksensä (Metsolat 1995, Rastas ja metso täälläkin soi). Kukin voi sarjan nähtyään jäädä pohtimaan, onko miltei koko elämänsä uhraaminen työlle sen arvoista.

Metsoissa on vahvasti esillä humanisuus ja myötätunto (Kaartinen 2017, 56). Katsoja asettuu sarjan hahmojen puolelle ja toivoo heille pelkkää hyvää heidän kamppaillessa vastoinikäymisten kanssa. Katsoja ei ajattele Riston sairastumista heikkoutena vaan asiana, joka voisi käydä kenelle tahansa meistä elämän paino-lastin käydessä liian raskaaksi kantaa. Sairastuminen ei tee hänestä heikkoa vaan yksinkertaisesti ihmisen.

3 METSOLAT-SARJAN FANITUKSESTA

Metsolat-sarjan katsojissa on niitä, jotka tykkäävät ja niitä, jotka rakastavat eli faneja. Fanitus yleiskielellä tarkoittaa omistautumista jonkin asian tai ilmiön kannattamiselle, ihailulle tai jopa palvomiselle. Fanitus pitää sisällään ainakin kolme tärkeää elementtiä, joiden toteutuessa voidaan erottaa fani tavallisesta katsojasta.

1. Fanitukseen liittyy vahvasti aina tunteet, mielenliikutus eli affektiivisuus. Nikusen (2005, 47) mukaan Henry Jenkins (1992) kertoo eron tavallisen katsojan ja fanin välillä olevan se emotionaalinen tai älyllinen intensiteetti, jolla kohteeseen panostetaan.
2. Yhtenä faniuden kriteerinä on toiminta. Fanitus ei siis ole sitä, että katsoo jotain ohjelmaa säännöllisesti vaan sitä, että muuttaa katselun jollain tavalla kulttuurilliseksi toiminnaksi. Tämä voi tarkoittaa käytännössä esimerkiksi lisäaineiston, kuten kuvien ja tietojen keräämistä fanituksen kohteesta. Sarjan seuraamisen lisäksi siitä luetaan artikkeleita ja keskustellaan sosiaalisessa mediassa. Jos tarjolla on oheistuotteita, kuten fanipaitoja tai julisteita, niitä saatetaan ostaa. Tällainen näkyvä toiminta on usein mittarina, kun pyritään erottamaan fanit muusta yleisöstä. Toisaalta täytyy huomioida, että osa itsensä faniksi omaksuvista ihmisistä välttelee julkista toimintaa leimautumisen pelossa. (Nikunen 2005, 51-52.)
3. Fanituksessa on tärkeää löytää yhteisö, johon kuulua. Fani-identiteetin omaksuminen on helpompaa, jos kuuluu yhteisöön, jossa voi jakaa faniuden kokemuksia muiden kanssa. Oma faniuttaan joutuu usein puolustelemaan sillä monet ajattelevat esimerkiksi saippuaopperoiden tai poikabändien fanien menettäneen todellisuudentajunsa. Koska yhteisössä on voimaa, se suojelee yksittäistä fania pilkalta ja väheksynnältä. Yhteisössä voi siis turvautua muihin, jotka puolustavat samoja valintoja. (Nikunen 2005, 51-52.)

Sarjan fanittaminen eroaan esimerkiksi artistin fanittamisesta siten, että sarjan fanit harvemmin kokoontuvat yhteen katsomaan fanituksen kohdettaan, toisin kuin artistin fanit kokoontuvat keikoille. Metsoloitakin jokainen katsoo siis itseksensä kotonaan. Muihin faneihin halutaan silti pitää yhteyttä ja jakaa kokemuksia fanituksen kohteesta. Fanitukseen liittykin yhtenä erityispiirteenä julkisuus: ihailu halutaan tuoda ilmi eri tavoin (Nikunen 2005, 42). Yksi yleinen tapa nykyään on perustaa fanien kesken ryhmiä eri sosiaalisen median alustoille. Näin ovat tehneet myös Metsolat-fanit.

Facebookissa on Metsolat-ryhmä sarjan faneille. Kun opinnäytetyöni aihe tarkentui, liityin itse ryhmään keväällä 2021 ja aloin seurata sen toimintaa. Ryhmä on julkinen, joten myös Facebook-käyttäjät, jotka eivät ole sen jäseniä pystyvät seuraamaan ryhmän julkaisuja. Ryhmä on luotu 5. helmikuuta 2012 ja on kerännyt tähän päivään mennessä yli 5000 jäsentä. Ryhmä on päivittäin aktiivinen ja jäsenmäärä on parin viime kuukauden aikana lisääntynyt noin kahdella henkilöllä viikossa. (Metsolat-ryhmä 2021.)

Ryhmässä jaetaan muistoja sarjasta, kuvia kuvauspaikoilta tai yhteiskuvia näyttelijöiden kanssa. Ryhmän jäsenet osallistuvat aktiivisesti myös kommentoimalla muiden julkaisuja, joten edellisellä sivulla mainittu yhteisöön kuuluminen fanin yhtenä tunnuselementtinä täyttyy tässä ryhmässä selkeästi. Suurin osa ryhmän jäsenistä myös muuttaa katsomisensa toiminnaksi jakamalla ryhmään esimerkiksi näyttelijöistä kirjoitettuja artikkeleita myös muiden fanien luettavaksi. (Metsolat-ryhmä 2021.)

4 KYSELY JA HAASTATTELUT

4.1 Kyselyn suunnittelu ja toteutus

Koska tutkin Metsolat-sarjan fanikulttuuria ja katsojakokemuksia, täytyi minun saada tietää niistä enemmän katsojien näkökulmasta. Päätin valita opinnäytetyöhöni yhdeksi menetelmäksi kyselyn (liite 1). Sen avulla pystyin keräämään aineistoa suurelta ihmisryhmältä, joka oli kuitenkin valittu ja rajattu: tässä tapauksessa Metsolat-ryhmän jäsenet Facebookissa. Kyselyssä oli kaikille vastaajille samat kahdeksantoista kysymystä, joista kuusitoista oli monivalintakysymyksiä ja kaksi vapaaehtoisia tarkentavia kysymyksiä, joihin sai halutessaan kirjoittaa perusteluja vastauksilleen. Kyselyä luodessa oli tärkeää, että kaikki kysymykset ja vastausvaihtoehdot olivat selkeitä ja yksiselitteisiä, jotta kyselyn vastaaja ymmärtää kysymykset ja minä tutkijana voin analysoida niitä ristiriidattomasti ja vastaajan tarkoituksen mukaisesti. Kysely ei myöskään saanut olla liian pitkä, jotta vastaajien mielenkiinto säilyisi loppuun asti.

Jotta ihmiset kokisivat vastaamisen mahdollisimman helpoksi ja vaivattomaksi, valitsin kyselyn perustaksi monivalintakysymykset. Tämä myös mahdollisti kyselyyn vastaamisen n. 5 minuutissa, jolloin pystyin pitämään vastaamisajan lyhyenä. Mielestäni onnistuin luomaan selkeän ja tarpeeksi tiiviin kyselyn. Kaksi vapaaehtoisia kysymystä, joihin vastaaja pystyi kirjoittamalla tarkentamaan vastauksiaan, olivat hyödyllisiä, koska niiden avulla sain tarkempia näkökulmia ja perusteluja vastauksille. Kenenkään vastaaminen ei kuitenkaan jäänyt niistä kiinni, sillä perusteluja ei ollut pakko kirjoittaa. Tein kyselyn ulkoasusta mahdollisimman selkeän, jotta siihen vastaaminen olisi miellyttävää. Lisäksi yksi tärkeä huomio on, että kysely suoritettiin anonyyminä. Kaikki nämä toteutetut seikat pienensivät ihmisten kynnystä vastata ja loi näin minulle parhaan mahdollisuuden saada kyselyyn paljon vastauksia.

Facebook-ryhmän jäsenmäärän ja aktiivisuuden vuoksi se oli loistava paikka julkaista Metsolat-sarjan katsojakokemuksia kartoittava kysely. Julkaisin kyselyn ryhmään torstaina 8.4.2021 iltapäivällä ja vastausmäärä lähti heti nousuun ja oli nopeassa nousussa pari seuraavaa päivää. En ensin ajatellut kellonajalla olevan

merkitystä, mutta nyt myöhemmin huomaan, että siihen aikaan ihmiset olivat ehkä juuri saapuneet töistä kotiin ja selailivat sosiaalisia medioitaan, joten lopulta aika oli sen puitteissa aika otollinen. Alustin julkaisun kertomalla kuka olen ja minkä tutkimuksen osana kysely toteutetaan. Kerroin, että kyselyyn vastataan anonyyminä ja se koostuu lähinnä monivalintakysymyksistä sekä ilmoitin kuinka kauan kysely on auki.

Kysely oli auki yhteensä kymmenen päivää ja ensimmäiset kolme päivää vastauksia tuli useita satoja vuorokaudessa. Sen jälkeen tahti hidastui ja vastauksia tuli muutamia kymmeniä vuorokaudessa. Pari päivää ennen kyselyn sulkeutumisesta, muistutin siitä uudelleen, jolloin se pomppasi ryhmäläisten seinälle uudelleen. Silloin sain vielä parisataa uutta vastausta. Yhteensä vastauksia kertyi 1032. Itse olen määrään todella tyytyväinen, koska tällä määrällä pystyin jo kartoittamaan katsojakokemuksia ja fanien näkemyksiä sarjasta ja sen tapahtumista kattavammin. Koska vastauksia tuli niin paljon, on hyvä, että kysely koostui suurilta osin monivalintakysymyksiä. Näin oma työmääräni vastauksia analysoidessa pysyi kohtuudessa.

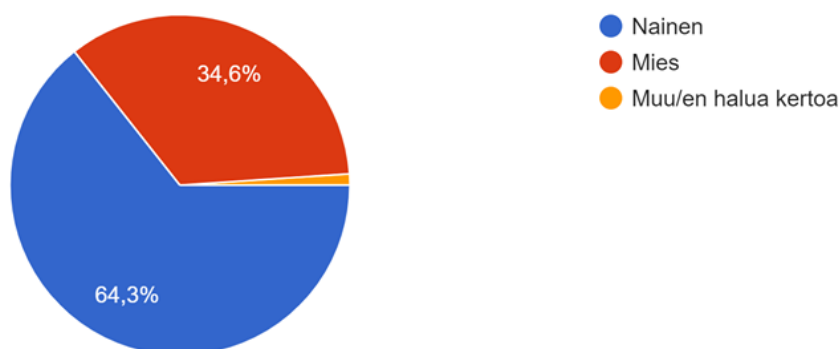
Osaan kysymyksistä pystyi kirjoittamaan valmiiden vastausvaihtoehtojen lisäksi myös oman vastauksensa. Nämä näkyvät kuviossa valkoisella värillä. Vastaajien itsensä kirjoittamia vastausvaihtoehtoja ei ole näkyvillä kuvioiden vieressä siitä syystä, että vastaukset olivat irrallisia kommentteja ja osittain epäasiallisia, eikä niiden perusteella voinut tehdä johtopäätöksiä kartoitetusta kysymyksestä.

Kysely otettiin ryhmässä vastaan todella positiivisesti. Sain tsemppiviestejä ja palautetta, kuinka mukavaa kyselyyn oli vastata. Toisaalta sain myös palautetta siitä, että useaan kysymykseen oli vaikea vastata, koska vastausvaihtoehdoista sai valita vain yhden. Ymmärrän tämän hyvin, varsinkin jos pyydetään sarjan fania valitsemaan lempihahmo. Mahdollisuus vain yhden vaihtoehdon valitsemiseen oli minulle vastausten analysoijana kuitenkin tärkeää, jotta pystyin hajaanuttamaan vastauksia paremmin.

4.2 Kyselyn tulokset ja niiden analysointi

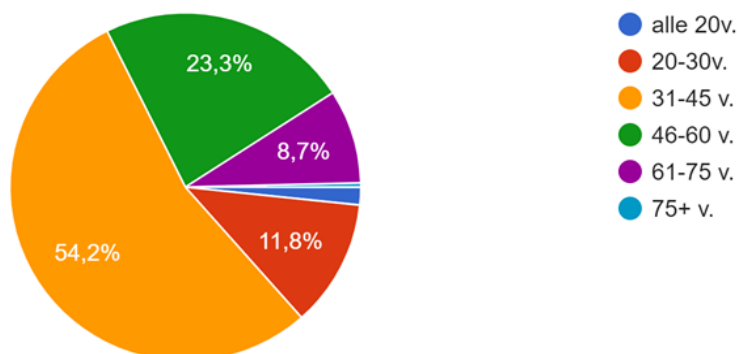
En ole huomannut merkittäviä eroja sukupuolten välillä ryhmän jäsenissä tai aktiivisissa toimijoissa. Kuitenkin kyselyyn vastanneista reilusti yli puolet ovat naisia (kuvio 1). Ikäjakauma on laaja, mutta itseäni yllätti se, että vastanneista 20–30-vuotiaita - siis ikäryhmä, jota itsekin edustan - on jopa kymmenesosa (kuvio 2). Selvästi suurin ikäryhmä on kuitenkin 31–45-vuotiaat. Heitä on vastaajista yli puolet. Sarjan tultua ulos tämä ikäryhmä on ollut lapsia tai nuoria. Osan heistä kohdalla väite siitä, että Metsolat vie takaisin mummolaan tai lapsuuden maiseen ja tunnelmaan, voisi siis pitää paikkansa. Selkeästi suurin osa vastaajista on nähnyt sarjan ensimmäisen kerran sen tultua ulos 1990-luvulla (kuvio 3). Noin 15 % on katsonut sen ensimmäisen kerran myöhemmin esimerkiksi Yle Areenasta. Vastaajista moni on vasta alle 30-vuotias, joten he eivät olleet sarjan ensiesitykseen mennessä vielä syntyneet. On mielenkiintoista, että he ovat siitä huolimatta löytäneet sarjan myöhemmin. Uskon, että monen - niin kuin itsenikin - tapauksessa sarja tuli tutuksi, koska omat vanhemmat ja isovanhemmat katsoivat sitä.

Olen:

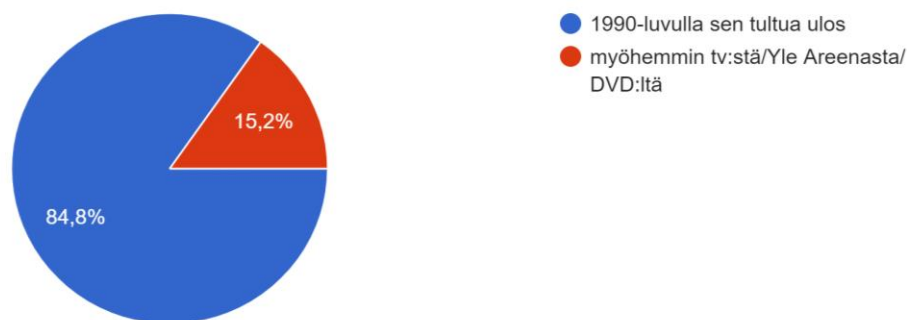
KUVIO 1. Kyselyyn vastanneiden sukupuolijakauma. Vastauksia yhteensä 1032.

Ikäni:

KUVIO 2. Kyselyyn vastanneiden ikäjakauma. Vastauksia yhteensä 1032.

Näin sarjan ensimmäisen kerran

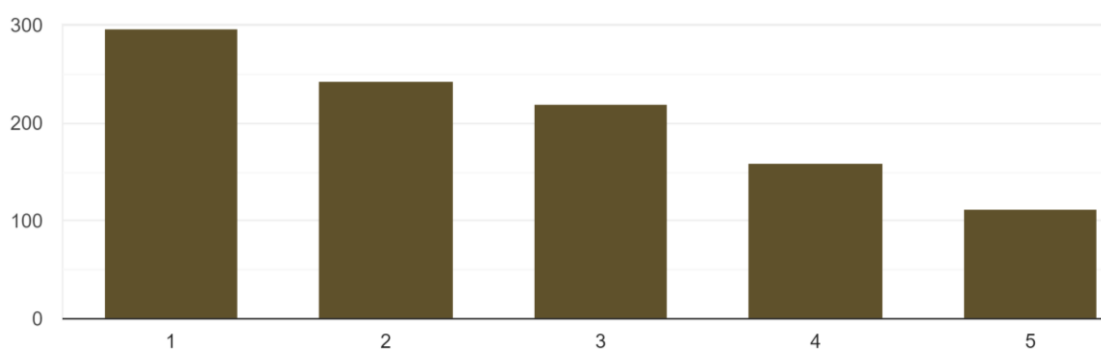

KUVIO 3. Milloin vastaaja näki sarjan ensimmäisen kerran. Vastauksia yhteensä 1032.

Niin kuin opinnäytetyössäni aiemmin mainitsen, on Metsolat maalaissarja. Sarjassa on toki sopiva pilkkaus myös Suomen kaupunkielämästä, lähinnä Tampereesta. Suurin osa tapahtumista kuitenkin sijoittuu Kainuuseen ja onhan tärkein tapahtumapaikka eli Leppävaaran tila täysin maaseudulla. Halusin kyselyssä kartoittaa, mieltävätkö sarjan katsojat itsensä enemmän maalaisiksi vai kaupunkilaisiksi. Tässä täytyy tietysti ottaa huomioon se, että kaupunkilaisuus tai maalaisuus on jokaisen itsensä määriteltävissä. Jollekin Kuopio on iso kaupunki, toisille taas vasta Tukholma tuntuu kaupungilta. Kaaviossa vastaus 1 edustaa maalaista ja 5 kaupunkilaista. Eniten vastaajista mieltää itsensä maalaisiksi (kuvio 4). Tämä käy mielestäni järkeen, kun miettii sarjan miljöötä ja tunnelmaa. Toisaalta vastausten perusteella sarjan miljöö ja tunnelma toimivat myös kaupunkilaisille. Vastauksia kohtaan 5 on tullut kuitenkin 10,9 %. Nämä vastaukset mielestäni vahvistavat

väitetä siitä, että sarja iskee moneen siitä syystä, että sen tunnelma on niin tuttua. Vastauksia tutkiessani tuli mieleeni myös se, että osaan katsojista se voi iskeä siksi, että se on kaukana siitä, mitä oma arki on tai mihin on itse tottunut. Tällä tavoin sarja voi toimia ikään kuin pakokeinona omasta arjesta. Tämän kysymyksen kohdalla täytyy myös muistaa, että ihminen voi lapsuudessaan asua maalla ja muuttaa myöhemmin kaupunkiin ja identiteetti voi sitä kautta muuttua kaupunkilaisemmaksi tai toisinpäin. Kysymyksessä tarkasteltiin nimenomaan sitä, kokeeko olevansa maalainen vai kaupunkilainen tällä hetkellä. Itse olen maalta kotoisin ja olisin varmasti vielä joitain vuosia sitten vastannut vaihtoehdon 1, mutta nyt asuttuani kaupungissa jo useamman vuoden liikkuisi vastaukseni lähemmäs keskikohtaa.

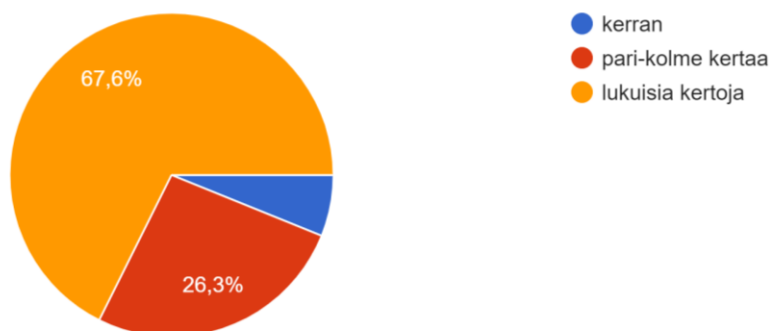
Miellän itseni enemmän:

KUVIO 4. Vastaajien jakauma maalainen-kaupunkilainen-akselilla. 1=maalainen, 5=kaupunkilainen. Vastauksia yhteensä 1032.

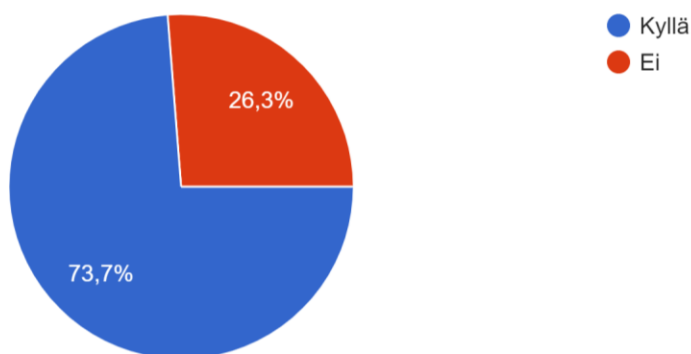
Sarjan Facebook-ryhmässä näkee usein julkaisuja siitä, että fanit katsovat sarjaa jo vaikkapa toista kertaa saman vuoden aikana. Yksi kysymykseni olikin, kuinka montaa kertaa vastaajat ovat nähneet sarjan. Vastanneista lähes 70 % on nähnyt sarjan lukuisia kertoja (kuvio 5). Tämän kohdan vastaukset yllättivät minut itseni ehkä vähiten. Facebook-ryhmän toimintaa seurattuani tiesin, että monet pitävät sarjaa yhtenä kaikkien aikojen parhaimpana kotimaisena sarjana ja latelevat repliikkejä ulkomuistista (kuvio 6).

Olen katsonut Metsolat -sarjan:

KUVIO 5. Jakauma sarjan katsontakerroissa. Vastauksia yhteensä 1032.

Osaatko sarjan vuorosanoja ulkoa?

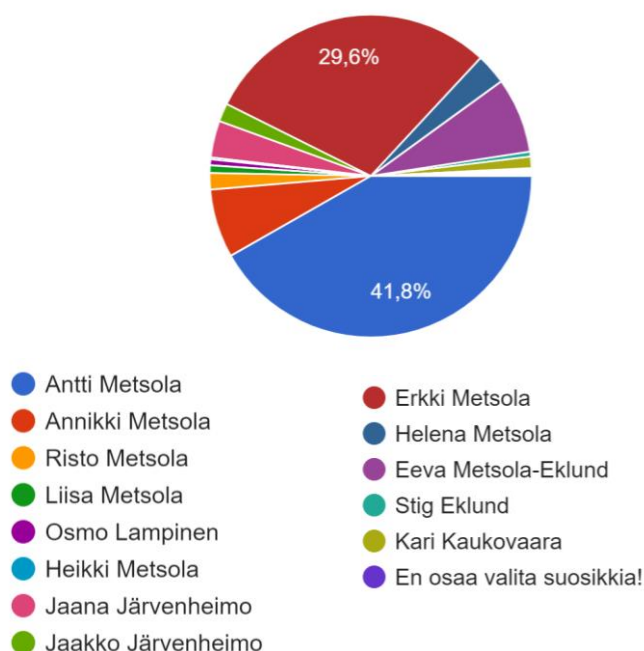

KUVIO 6. Vuorosanojen ulkoa muistaminen vastaajien kesken. Vastauksia yhteensä 1032.

Kysymys, kuka sarjan päähenkilöistä on oma lempihahmo, sai eniten palautetta siitä, että vastausta oli vaikea valita. Vastaukset ovatkin aika tasaisesti hajaantuneet kaikkien muiden paisti kahden hahmon kohdalla. Selkeästi enemmistön lempihahmo on Metsolan perheen isäntä Antti (kuvio 7). Hänet lempihahmoksi on valinnut yli 40 % vastaajista. Hyvänä kakkosena tulee sarjan sankarin maineen saanut ja monille katsojille suomalaisen sisun ruumiillistuma Erkki Metsola, ollen vastaajista lähes 30 % lempihahmo. Tähän kysymykseen avasin myös vastausboksin, johon pystyi omin sanoin perustelemaan valintaansa. Antin valitsemista lempihahmoksi moni perustelee sillä, että hän on hahmona moninainen ja aito, tarvittaessa todella jämäkkä ja toisaalta taas hyvin lempeä ja hyväsydäminen. Antilla sanotaan olevan sarjan parhaat sutkautukset ja sanavalmiin hahmon huu-

mori puree moniin. Puhuin opinnäytetyössäni aiemmin siitä, miten hahmon henkilötyypin tunnistaminen on ensimmäisiä syitä, miksi katsoja ylipäätään kiinnostuu hänelle kerrottavasta tarinasta. Moni perusteleeekin Antin valintaa sillä, että hahmo muistuttaa omaa isää tai isoisää. Erkin valintaa lempihahmoksi moni perustelee sillä, että hän on aikaansaava, sinnikäs ja tulevaisuuteen luottava hahmo, joka uskaltaa unelmoida ja on hyvä esimerkki siitä, miten pohjalta voi nousta ylös. Monet samaistuvat hahmon tasapainoiluun onnistumisten ja epäonnistumisten välillä. Eräs vastaaja kertoo myös ikuistaneensa Erkin hahmon ihoonsa. Tätä, jos jotain kutsun tosifanittamiseksi.

Kuka sarjan päähenkilöistä on suosikkisi?

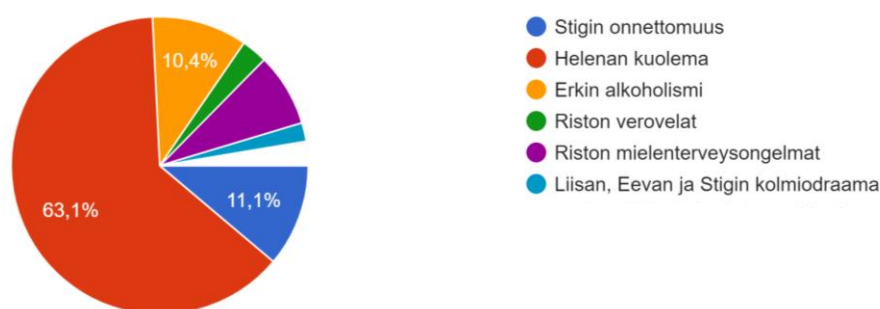
KUVIO 7. Jakauma vastaajien lempihahmoista. Vastauksia yhteensä 1032.

Toki myös muita hahmoja on valittu lempipareiksi. Jaanan valintaa moni perustelee sillä, että hän on energinen ja spontaani hahmo valloittavalla persoonalla. Moni katsoja tykkää myös seurata Eeva-hahmon kasvutarinaa. Eeva on jämpä, jalat maassa kulkeva ja päämäärätietoinen nainen, jolla on hyvä sydän. Annikkia kuvaillaan muumimamman kaltaiseksi maanläheiseksi äitihahmoksi, joka toimii sarjassa ikään kuin perheen ”liimana”. Myös sarjan antagonistia Kari Kaukovaaraa pieni osa vastaajista pitää lempihahmonaan. Hän on katsojien mukaan oman tiensä kulkija, jonka kovan kuoren alta löytyy myös pehmeämpi puoli.

Monet ovat myös lisänneet vastausvaihtoehdoksi ”kaikki”, koska eivät osanneet valita vain yhtä. Sarja ei toimisi, jos joku hahmoista puuttuisi. Monet vastaajista kertovat, että suosikkiahmo on ajan kuluessa ja itse aikuiseksi kasvaessa muuttunut. Usein pystyy samaistumaan eniten oman ikäluokkansa hahmoihin.

Kun kysyin sarjan tapahtumista eniten tunteita herättävää, nousi yksi vastausvaihtoehdoista ehdottomasti ylitse muiden. Yli 60 % vastanneista valitsi eniten tunteita herättäväksi tapahtumaksi Helenan kuoleman (kuvio 8). Erkin vaimo Helena menehtyy sarjan loppumetreillä viimeisillään raskaana. Samassa tapaturmassa kuolee myös Erkin ja Helenan syntymätön lapsi. Tämä oli aikanaan monille katsojille kova isku ja monet ihmettelivät, miksi käsikirjoittajat päättivät tehdä näin. Carl Mesterton kertoi myöhemmin päätyneensä ratkaisuun, koska Helena-hahmoa näytellyt Anu Hälvä oli samaan aikaan töissä myös Pertti ”Spede” Pasasen riveissä ja näyttelijä väsyi usean työn yhdistämiseen (Vatka 2018).

Mikä näistä tapahtumista herätti sinussa eniten tunteita?

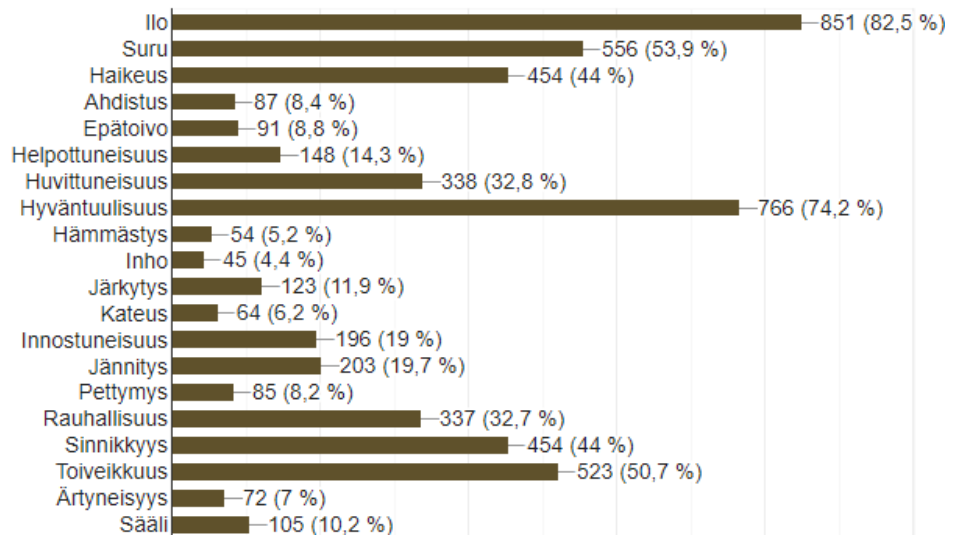
KUVIO 8. Eniten tunteita herättänyt tapahtuma. Vastauksia yhteensä 1032.

Myös Stigin onnettomuus nousee monille eniten tunteita herättäväksi tapahtumaksi. Stig Eklund menee Metsoloiden perheen kuopuksen Eevan kanssa naimisiin ja he ajavat hääpäivänään kolarin, jossa Stig halvaantuu vyötäröstä alaspäin. Sarjassa seurataan Stigin kuntoutumista ja vaikka Stig ei enää koskaan kävellyt, kuntoutui hän kolarista muuten entiselleen. Tämän vastanneet perusteleval valintaansa sillä, että tapahtuma muutti niin moneen hahmon elämän peruuttamattomasti. Stig oli nuori ihminen, jolla oli pää täynnä tulevaisuudensuunnitelmia. Moni kertoo, että lapsena sarjaa katsoessa Stigin onnettomuus oli todella

ahdistavaa katsottavaa, mutta myöhemmin aikuisiällä Helenan ja vauvan kuolema nousi sarjassa eniten koskettaneeksi tapahtumaksi. Molemmat näistä kahdesta sarjan tapahtumasta tulivat katsojille täysin yllättäen, mikä on tietysti merkki hyvästä käsikirjoituksesta. Uskon, että koskettavuuteen näiden kohdalla vaikuttaa se, kuinka realistisia tapahtumat lopulta ovat. Elämän arvaamattomuus näkyi näissä sarjan tapahtumissa, tällaista kun voi lopulta sattua kenelle vain, milloin vain.

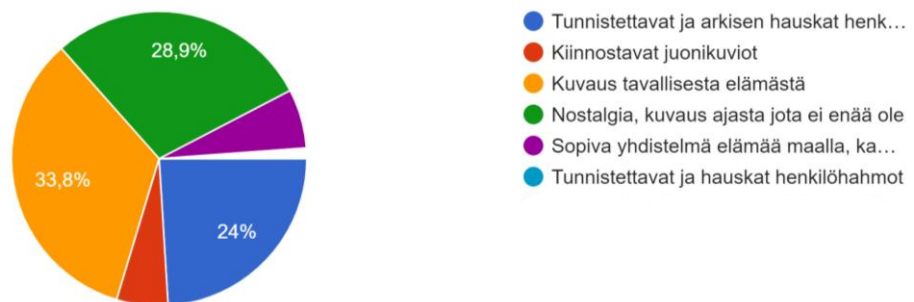
Metsolat on elämänmakuinen sarja ja herättää sen vuoksi katsojassa tunteita laidasta laitaan. Tavallinen arki ja siihen kietoutuva huumori iskee katsojiin. Toisaalta niin kuin tekstissä aikaisemmin kirjoitin on sarjassa myös useampi traaginen tapahtuma ja jännitystäkin se sisältää. Yksi kysymyksistä oli se, mitä tunteita sarja herättää. Tähän kysymykseen pystyi valitsemaan useamman vastausvaihtoehdon. Itse kiinnitin huomiota siihen, kuinka 44 % vastanneista valitsi tunteen haikeus (kuvio 9). Sarjassa on varmasti haikeita hetkiä, varsinkin viimeisissä jaksoissa. Uskon silti, että haikeus liittyy enemmän yleisesti siihen, että sarja on kuvaus ajasta, jota ei enää ole. Se herättää monissa nostalgisen tunteen. Tätä tukee myös vastaukset kysymykseen ”mikä sarjassa on parasta?”. Tämä kysymys oli varmasti monelle fanille vaikea, koska vastaukseksi sai valita vain yhden. Tästäkin kysymyksessä lähes 30 % vastanneista ajattelee nostalgian olevan sarjassa parasta (kuvio 10). Enemmistön mielestä parasta on kuitenkin kuvaus tavallisesta elämästä. Tähän kysymykseen monet myös lisäsivät oman vastausvaihtoehdon, jossa kertovat sarjan kuvauspaikan Mouhijärven olleen omia lapsuudenmaisemia ja tästä syystä sarjaa on mukava katsoa.

Mitä seuraavista tunteista sarja sinussa herättää? (Voit valita useamman vaihtoehdon)

KUVIO 9. Jakauma sarjan herättämistä tunteista. Vastauksia yhteensä 1032.

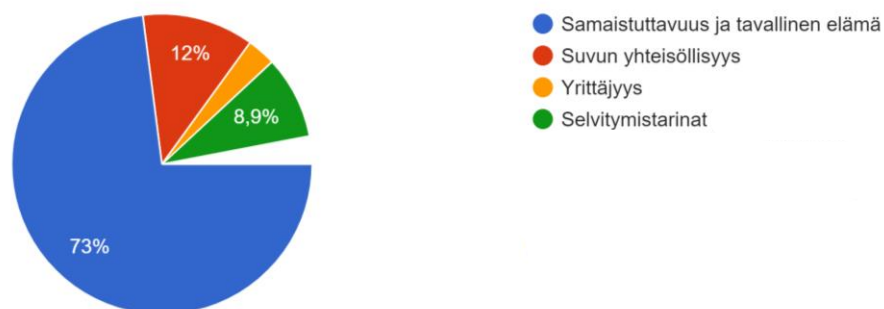
Mikä sarjassa on parasta (jos täytyy valita vain yksi)?

KUVIO 10. Mikä on sarjassa parasta? Vastauksia yhteensä 1032.

Selkeästi enemmistön kohdalla sarjan suosiota selittää samaistuttavuus ja tavallinen elämä (kuvio 11). Myös suvun yhteisöllisyys ja hahmojen selviytymistarinat selittävät suosiota monen kohdalla.

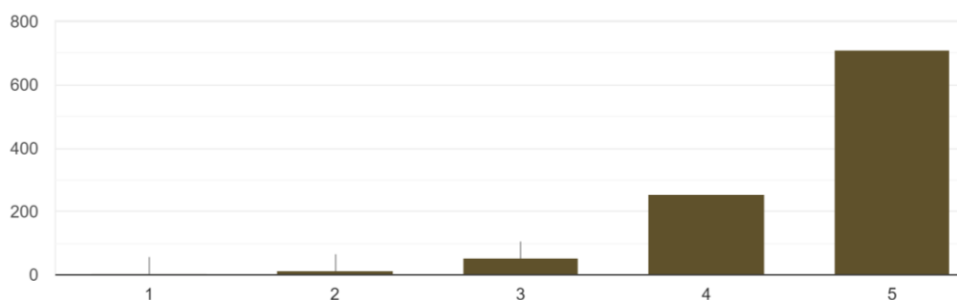
Mikä sarjan teemoista/aiheista selittää sarjan suosiota sinun kohdallasi eniten?

KUVIO 11. Jakauma sarjan suosion syistä vastaajille. Vastauksia yhteensä 1032.

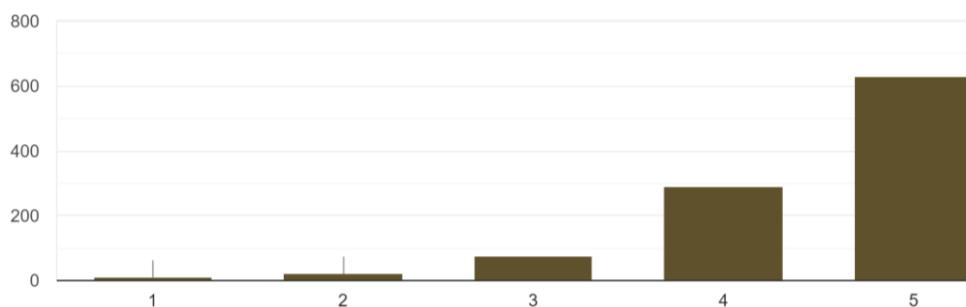
Enemmistö vastanneista kokee, että sarja on tapahtumineen ja hahmoineen todella todentuntuista ja vie katsojan hetkeksi 1980- ja 1990-luvuille (kuvio 12 & 13). Kaavioissa vastaus 1 edustaa "ei ollenkaan" ja 5 "todella vahvasti".

Koen, että sarjan tapahtumat, hahmot ja tapahtumapaikat vievät minut hetkeksi 1980-90 -luville.

KUVIO 12. Viekö sarja takaisin 1980-90 -luville? 1=ei ollenkaan, 5=todella vahvasti. Vastauksia yhteensä 1032.

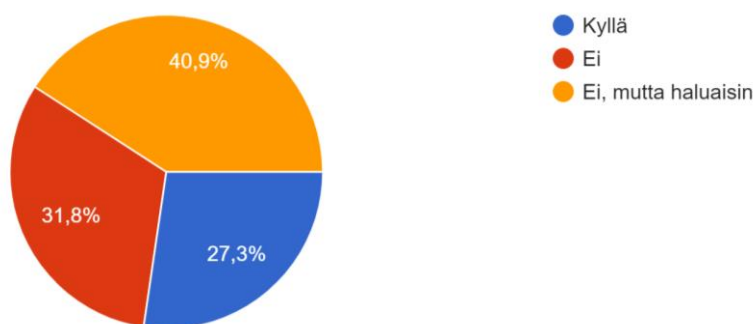
Koen, että sarja on enemmän kuin "vain sarja". Se on tapahtumineen ja hahmoineen todella todentuntuista.

KUVIO 13. Jakauma sarjan todentuntuisuudesta vastaajien kesken. 1=ei ollenkaan, 5=todella vahvasti. Vastauksia yhteensä 1032.

Monet sarjan tosfanit ovat vierailleet myös sarjan kuvauspaikoilla tai ainakin haluaisivat vierailla (kuvio 14). Mouhijärvellä sijaitseva, sarjassa Metsoloiden kotitalana Leppävaarana esiintynyt paikka houkuttelee faneja vierailulle vielä tänä päivänäkin. Asiasta on toisinaan ilmennyt ongelmia, koska tila on nykyään yksityisomistuksessa ja myöskin päättyvän tien varrella. Ohikulkumatkalla tilaa ei siis voi varsinaisesti käydä kurkkaamassa. (Metsolat-ryhmä 2020.)

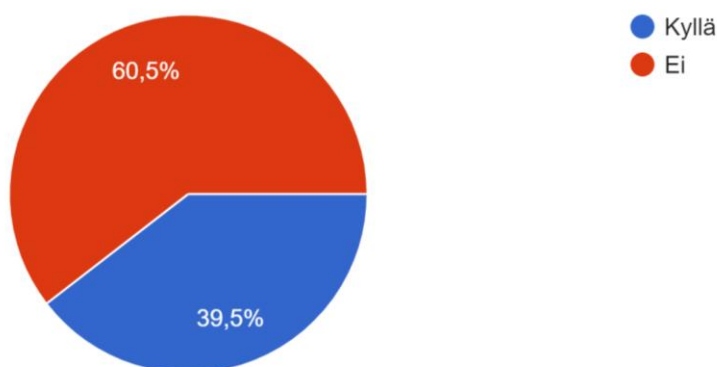
Oletko vierailut sarjan kuvauspaikoilla?

KUVIO 14. Jakauma sarjan kuvauspaikoilla vierailleista vastaajista. Vastauksia yhteensä 1032.

Noin 40 % kyselyyn vastanneista on lukenut sarjan pohjalta tehtyjä kirjoja (kuvio 15). Kirjoja on tehty yhteensä viisi kappaletta ja ne kattavat kaikki tv-sarjan osat. Viimeisin niistä, *Metsolat - uusi tie*, jatkaa tv-sarjan tapahtumia vielä noin vuodella eteenpäin ja on varmasti siksi houkutellut monia faneja lukemaan sen.

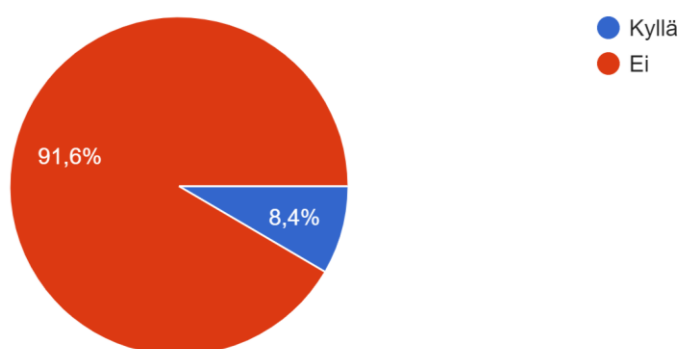
Oletko lukenut sarjan pohjalta tehtyjä kirjoja?

KUVIO 15. Vastanneiden jakauma sarjan pohjalta tehtyjen kirjojen lukijoista. Vastauksia yhteensä 1032.

Metsoloista on myös tehty kesäteatteriversioita, joita myös pieni osa kyselyyn vastanneista on käynyt katsomassa (kuvio 16). Tv-sarjan käsikirjoittajatiimiin kuulunut Miisa Lindén on dramatisoinut käsikirjoituksesta kesäteatteriversio Mikkelin Naisvuoden kesäteatteriin vuonna 2017. Näytelmän ohjasi sarjassa Eevaa näytellyt Katriina Honkanen. (Nyysönen 2017.)

Oletko nähnyt sarjan pohjalta tehtyjä teatteriversioita?

KUVIO 16. Vastaajien jakauma teatteriversioiden katsojista. Vastauksia yhteensä 1032.

4.3 Haastatteluiden suunnittelu ja toteutus

Halusin opinnäytetyössäni perehtyä paitsi suuren ryhmän näkemyksiin sarjasta, myös yksittäisten katsojien katsojakokemuksiin ja ajatuksiin. Kaikista menetelmistä haastattelu toimi parhaiten tämän tavoitteen saavuttamisessa (liite 2). Haastattelin kolmea henkilöä etänä Zoom-videoviestintäohjelmalla tammikuussa 2022. Niin kuin kyselyynkin vastaajat, myös haastateltavat löysin Facebookista Metsolat-faniryhmästä. Tavoitteenani oli löytää eri ikäisiä haastateltavia. Erityisesti nuorten katsojien kohdalla on mielenkiintoista perehtyä siihen, mitä kautta he ovat alun perin löytäneet sarjan ja miksi he ovat siihen tykättyneet olleessaan itse eri sukupolvea. Halusin yksittäisten fanien kokemuksia sarjasta ja myös kiinnittää huomiota siihen, ovatko kolmen haastateltavani vastaukset samansuuntaisia ja missä kohtaa vastauksia mahdollisesti löytyy eroavaisuuksia, ja mistä nämä eroavaisuudet voisivat johtua.

Haastateltava 1: nainen, 38-vuotias, Tampere

Haastateltava 2: nainen 16-vuotias, Kinnula

Haastateltava 3: nainen 23-vuotias, Kotka

Jaoin kysymykset kolmeen eri kategoriaan: sarjan vetovoima, hahmot ja fanitus. Haastattelut toteutin puolistrukturoituina eli laadin kysymykset etukäteen, mutta koska haastattelutilanne elää, saattoi kysymysten muoto haastattelutilanteissa hieman vaihdella. Osa kysymyksistä jäi haastattelun edetessä pois tai vastaa- vasti kysyin tarkentavia kysymyksiä, joita en ollut etukäteen suunnitellut. Kaikille haastateltaville esitin kuitenkin likipitään samat kysymykset samassa järjestyk- sessä.

4.4 Haastatteluiden tuloksia

Tutkiessani haastattelun tuloksia, havaitsin, että monet haastateltavien vastauk- set tukivat aiemmin toteuttamani kyselyn tuloksia. Sarjan tunnelma koettiin läm- pimänä, leppoisana ja aitona. Metsoloiden tarinan ajatellaan olevan hyvä ja sar- jan kestäneet kohtalaisen paljon aikaa. Vaikka pientilojen pito Suomessa on suu- rilta osin historiaa, käsitellään sarjassa paljon yhä edelleen ajankohtaisia aiheita, kuten työttömyyttä. Kun kysyin, mitä Metsolat opettaa elämästä, vastasivat kaikki haastateltavani periksiantamattomuutta, suomalaista sitkeyttä ja sisukkuutta. Sarjan henkilöiden suhteet koetaan tiiviinä ja lämminhenkisinä. Haastateltava 3 vastasikin, että Metsolat opettaa välittämään toisista. Hän kertoi myös ajattele- vansa, että Metsoloissa ja sen ajan elämässä arki näyttäytyy jotenkin yksinker- taisempana kuin nykymaailmassa. Ei helpompana, mutta yksinkertaisempana.

Haastateltava 1 kertoi katsoneensa Metsoloita lapsena sen tultua ulos lineaari- sesta televisiosta ja olleensa omien sanojensa mukaan ”suunnattoman onnelli- nen”, kun löysi sarjan DVD:t nyt 30 vuotta myöhemmin. Haastateltavien 2 ja 3 elämiin Metsolat oli tullut omien vanhempien kautta. He olivat aloittaneet katso- maan sarjaa myös jo lapsena yhdessä vanhempiensa kanssa. Uskon, että nuo- rempien katsojien keskuudessa tämä on melko yleistä, sillä kuten johdannossa kerroin, myös omaan elämääni Metsolat jo lapsuudessa nimenomaan vanhem- pieni kautta.

Haastateltavista 1 ja 2 kertoivat katsovansa koko sarjan läpi yksi-kaksi kertaa vuodessa. Haastateltava 2 totesi, että aloitettuaan katsoo sen aina alusta loppuun, koska ”ei malta jättää kesken”. Haastateltava 3 puolestaan arveli katsovansa sarjan läpi kolme-neljä kertaa vuodessa. Tämän lisäksi hän kertoi katsovansa myös satunnaisia jaksoja sieltä täältä tai joskus myös vain kuuntelevansa jaksoja taustalla tehdessään jotain muuta. Myös nukkumaan mennessä hän saattaa laittaa yhden jaksoista pyörimään. Hän kertoi tämän muodostuneen itselleen jo tavaksi, joka rauhoittaa ja luo turvallisen olotilan. Itse ajattelen, että jotkut sarjat voivat olla katsojalle ikään kuin ”turvasarjoja”. Ne on saattanut nähdä läpi monta kertaa, jolloin tapahtumat ja jopa vuorosanat ovat tuttuja. Laittaessa sellaisen sarjan pyörimään, tietää, mitä saa. Ehkä siksi ne luovat turvallista ja rauhoittavaa fiilistä. Jos omassa elämässä on sillä hetkellä vaikkapa paljon stressiä, pääsee turvasarjan avulla hetkeksi toiseen maailmaan fiktiivisten hahmojen ja tapahtumien ympäröimäksi.

Kaikki haastateltavani luokittelisivat itsensä sarjan faneiksi. He paitsi katsovat sarjaa, lukevat myös siitä tehtyjä uutisia ja artikkeleita, ovat vierailleet kuvauspaikoilla, ovat lukeneet sarjasta tehtyjä kirjoja ja tietysti kuuluvat Facebookin Metsolat-faniryhmään. Niin kuin luvussa 3 kerron, nämä ovat selkeästi faniudeksi luokiteltavaa toimintaa. Haastateltavat 2 ja 3 kertoivat olevansa kaveriporukoidensa ainoita, jotka katsovat ja fanittavat Metsoloita. Muut saman ikäluokan kaverit kulluttavat maailmanlaajuisten suoratoistopalveluiden, kuten Netflixin nykyaikaisempia sisältöjä. Haastateltava 3 kertoi olleensa ilahtunut löydettyään Facebookin faniryhmän. Tällaisissa esimerkeissä faniryhmän vaikutus tärkeänä yhteisönä korostuu, koska sieltä yksittäinen fani voi löytää samanhenkistä porukkaa.

Kaikki haastateltavat kertoivat lempijaksonsa olevan jakso 22 Joululeppävaarassa sen lämminhenkisyyden, perhekeskeisyyden sekä kauniiden, aitojen kohtausten vuoksi. Kuitenkin kysyttäessä koko sarjan lempikohtausta, vaihtelivat vastaukset paljon. Haastateltava 2 oli sitä mieltä, että ylivoimaisesti paras on sarjan legendaarinen ensimmäinen kohtaus, jossa Antti ihmettelee pellollaan olevia maanmittausmiehiä ja heittää ilmoille sarjan ensimmäisen repliikin ”Mitäs miehiä ja mikä on harjoituksen aihe?”. Haastateltava 1 taas ajatteli parhaimman kohtausten olevan sarjan loppupäässä nähtävä kohtaus, jossa saadaan tietää, että

Helenan ja lapsensa kuoltua Erkki on perinyt Helenan osuuden Kaukovaarasta. Haastateltava perusteli vastaustaan sillä, että tässä kohtauksessa nähdään todella odottamaton käänne. Haastateltava 3 piti parhaana kohtauksena sarjan keskivaiheilla nähtävää kohtausta, jossa Eeva menee hakemaan autokolarissa halvaantuneen miehensä Stigin Ruotsista kuntoutuskeskuksesta, ja he kohtaavat toisensa pitkän ajan jälkeen. Haastateltavani totesi, että tämä kohtaus sarjassa on koskettava ja tärkeä.

Eroavaisuuksia vastauksissa tuli myös lempihahmojen kohdalla. Tämä mielestäni kertoo siitä, että kaikilla sarjan hahmoilla on oma paikkansa paitsi tarinassa ja sen kuljettamisessa eteenpäin, myös fanien sydämissä. Lempihahmo tuli kaikilta melko nopeasti, yhdellä se on pysynyt samana lapsuudesta asti, kahdella muulla vähän vaihdellut. Kysyin haastateltavilta myös, kenen sarjan hahmon kanssa he viettäisivät yhden päivän. Oli mielenkiintoista huomata, että kukaan ei vastannut tähän kysymykseen lempihahmoaan. Tämä jälleen vahvistaa pointtiani siitä, että kaikki hahmot ovat faneille tärkeitä omalla tavallaan. Yksi vastauksista jäi erityisesti mieleeni ehkä siitä syystä, että olisin itse vastannut samalla tavalla. Haastateltava 2 vastasi kysymykseen näin: ”Viettäisin päivän Annikin kanssa, ihan ehdottomasti. Kuvittelisin, että hän antaa hirveen hyviä vinkkejä elämään.”

Yksi kaikkia kolmea haastateltavaani yhdistävä tekijä oli myös rakkaus muitakin 90-luvun kotimaisia sarjoja kohtaan. Keskustelussa mainittiin mm. Ruusun aika, Puhtaat valkeat lakanat, Blondi tuli taloon, Kotikatu, Kyllä isä osaa sekä Ihmeidentekijät. Myös näiden sarjojen tunnelma ja tapahtumat tuntuivat toimivan heille. Metsolat nousi kuitenkin näistä kaikista ykköseksi.

5 POHDINTA

Tutkimusta tehdessäni ja ollessani tekemisissä Metsolat-sarjan fanien kanssa nousivat sarjasta puhuttaessa usein esiin sanat aito, elämänmakuinen, tunnistettava ja lämmin. Sellaisena Metsolat koetaan. Yhteenvetona voin todeta, että syitä sarjan suosiolle löytyy useita ja jokaiselle katsojalle ne ovat yksilöllisiä. Tiettyä kohderyhmää sarjalle on vaikea löytää, koska se tuntuu viihdyttävän eri ikäisiä ihmisiä ympäri Suomen. Koska sarja on sopiva yhdistelmä maaseutua, kaupunkilaisuutta ja Suomen ruotsinkielisiä alueita, nappaa se mukaansa katsojia erilaisista taustoista. Myös sarjan eri ikäiset henkilöahmot lisäävät samaistumispiintaa eri ikäisten katsojien keskuudessa.

Sarjassa on nähtävillä monta tarinaa ja moninaisia ihmiskuvia. Useat sarjan hahmot koetaan tunnistettavina ja heidän elämäntilanteisiinsa voidaan eläytyä. Sarjan hahmojen selviytymistarinat antavat monelle katsojalle toivoa ja auttavat selviytymään oman elämän myrskyissä. Hahmoihin kulminoituu hyvin sarjan aika-kausi ja muuttuvia yhteiskunnallisia tilanteita käsitellään useasta näkökulmasta. Sarjassa käsitellään yhteiskunnallisten asioiden lisäksi myös ylipäättään ihmisyyteen kuuluvia haasteita ja tavallisen elämän erilaiset puolet tulevat poikkeuksellisen vahvana näkyviin katsojille. Studion sijaan aidossa ympäristössä suurimaksi osaksi kuvattu sarja luo katsojille oikeanlaista tunnelmaa. Tavallinen arki ja aikansa oikeat suuret yhteiskunnalliset tapahtumat yhdistettynä fiktiiviseen maailmaan houkuttelevat katsojia. Nämä edellä mainitut seikat vastaavat hyvin tutkimuskysymykseeni siitä, mikä sarjassa viehättää katsojia yhä edelleen.

Tavoitteenani oli myös selvittää, ovatko suosion syyt ovat muuttuneet ajan kuluessa. Tähän voin vastata, että syyt ovat osittain muuttuneet. Useat sarjan teemat ovat ajattomia ja siksi toimivat edelleen. Nykyään sarjan ajankuva herättää pintaan nostalgisen tunteen, koska siinä elettyvä aika on monella tapaa erilaista verrattuna nykypäivään. Olen itse nuorempana katsojana huomannut, että sarja toimii nykypäivänä myös ikään kuin suomalaisen yhteiskunnan historian lyhyenä oppimääränä parin vuosikymmenen ajalta.

Olen tyytyväinen kyselyn ja haastatteluiden toteutukseen, vastaajamäärään ja hyödyllisyyteen tutkimuskysymystäni ajatellen. Näiden avulla löysin tutkimukseeni selkeitä enemmistön mielipiteitä, mutta myös yksilöllisiä katsojakokemuksia. Sain yllättäviäkin vastauksia, joita en itse ollut osannut ottaa aikaisemmin huomioon. Olen myös iloinen siitä, miten hyvin kysely ja haastattelupyynnöt otettiin fanien Facebook-ryhmässä vastaan. Tämän tutkimuksen aika selvisi, että sarjan fanikulttuuri on erittäin aktiivinen ja innostunut. Faneista koostuva ryhmä on mielenkiintoinen erityisesti siksi, että se pitää sisällään niin eri ikäisiä ja taustaisia henkilöitä, joita yhdistää rakkaus yhteen tiettyyn sarjaan.

Tämä opinnäytetyö on melko kattava leikkaus yhdestä rakastetuimmasta kotimaisesta sarjasta kautta aikain. Jatkossa olisi mielenkiintoista lisätä katsojien näkökulmaan myös tekijöiden näkemyksiä ja mahdollisesti myös verrata Metsolat-sarjan katsojakokemuksia jonkin muun rakastetun 1990-luvun draamasarjan kanssa. Mielenkiintoista nähdä tulevaisuudessa, onko tällä hetkellä tekeillä jokin sarja, jonka suosio kantaisi 30 vuotta, aina 2050-luvulle asti.

LÄHTEET

Hietala, Veijo (1996) Ruudun hurma. Johdatus tv-kulttuuriin. Jyväskylä: Gummerus.

Jenkins, H. 1992. Textual Poachers. Television Fans and Participatory Culture. New York & London Routledge.

Kaartinen, M. 2017. Paluu Hoikkaan: Selviytymisen tarinallinen rakentuminen televisiosarjassa Metsolat. Lähikuva – Audiovisuaalisen Kulttuurin Tieteellinen Julkaisu 30(3), 46-61. Luettu 17.11.2021.
<https://journal.fi/lahikuva/article/view/66592>

Loukasmäki, A. 2017. Suosikkisarja Metsoloiden idea syntyi vahingossa – kainulaisuus oli hämäystä. Yle, Uutiset, Televisio-ohjelmat. Luettu 12.3.2021.
<https://yle.fi/uutiset/3-9751408>

Mattila-Niemi, E. 2011. Mestari Mesterton tuo menneisyyden kotisohville. Turun sanomat, Viihde. Luettu 14.4.2021.
<https://www.ts.fi/viihde/1074008289/Mestari+Mesterton+tuo+menneisyyden+kotisohville>

Metsolat. 1993. Ohjaus: Carl Mesterton. Yleisradio. Tuotantomaa: Suomi.

Metsolat 1993. Rastas ja metso täälläkin soi. Ohjaus: Carl Mesterton. Yleisradio. Tuotantomaa: Suomi.

Metsolat. 1993. Tie kotiin. Ohjaus: Carl Mesterton. Yleisradio. Tuotantomaa: Suomi.

Metsolat. 1993. Urjanlinna. Ohjaus: Carl Mesterton. Yleisradio. Tuotantomaa: Suomi.

Metsolat-ryhmä. Perustettu 2012. Päivitetty 6.3.2022. Facebook: Metsolat.
<https://www.facebook.com/groups/184157341692494>

Metsolat-ryhmä. 2021. Facebook-päivitys 3.9.2020. Viitattu 13.5.2021.
<https://www.facebook.com/groups/184157341692494/permalink/3277463755695155>

Nikunen, K. 2005. Faniuden aika. Kolme tapausta televisio-ohjelmien faniudesta vuosituhannen taitteen Suomessa. Yhteiskuntatieteellinen tiedekunta. Tiedotusopin laitos. Tampereen yliopisto. Väitöskirja.

Nyssonen, T. 2017. 1990-luvun suosikkisarja Metsolat tiivistettiin näytelmäksi – ohjaajana ”Metsolan Eeva”. Yle Uutiset, Kulttuuri. Luettu 13.5.2021.
<https://yle.fi/uutiset/3-9703843>

Raatikainen, A. 2001. Hei, kuka toi on? Aristoteelinen ekspositio 90-luvun pitkissä sarjadraamoissa. Teatterin ja draaman tutkimus. Taideaineiden laitos. Tampereen yliopisto. Pro gradu -tutkielma.

Ruohonen, V. 1997. Televisio, nostalgia ja taakse jäänyt Suomi. Teoksessa Koivunen, A. & Hietala, V. (toim.) Kanavat auki! Televisiotutkimuksen lukemisto. Turun yliopiston täydennyskoulutuskeskuksen julkaisuja A: 61. 2005, 15-32. Viitattu 24.11.2021.

<https://helda.helsinki.fi/bitstream/handle/10224/3529/ruohonen15-32.pdf?sequence=1&isAllowed=y>

Rytsä, P. 2017. Metsolat – tie joka vei meidät kotiin. Yle, Elävä arkisto. Luettu 12.3.2021.

<https://yle.fi/aihe/artikkeli/2017/12/19/metsolat-tie-joka-vei-meidat-kotiin>

Vatka, M. 2018. Metsolat -sarjan Hoikalla on aito esikuva – näin kainuulainen kunta lavastettiin Mouhijärvelle. Iltalehti, Viihde, TV ja leffat. Luettu 14.4.2021.

<https://www.iltalehti.fi/tv-ja-leffat/a/201801112200639494>

Vatka, M. 2018. Metsoloiden tekijä Carl Mesterton paljastaa: Tämän takia otin Helenan hengiltä. Iltalehti, Viihde, TV ja leffat. Luettu 12.5.2021.

<https://www.iltalehti.fi/viihdeuutiset/a/201801112200660365>

LIITTEET

1 (3)

Liite 1. Kysely.

Kysely Metsolat-sarjan faneille saateteksteineen.

Tämän kyselyn tarkoituksena on kerätä anonymisti tietoa Metsolat-sarjan katsojilta opinnäytetyötäni varten. Opinnäytetyöni käsittelee sarjan fanitusta ja katsojakokemuksia ja se toteutetaan osana Tampereen ammattikorkeakoulun media-alan tutkintoa.

Kyselyyn vastaamiseen menee n. 5-10 min. Kysely on auki 18.4.2021 asti.

1. Olen:
 - a) nainen
 - b) mies
 - c) muu/en halua kertoa

2. Ikäni:
 - a) alle 20 v.
 - b) 20-30 v.
 - c) 31-45 v.
 - d) 46-60 v.
 - e) 61-75 v.
 - f) 75 + v.

3. Miellän itseni enemmän:

maalainen 1	2	3	4	5 kaupunkilainen
-------------	---	---	---	------------------

4. Olen katsonut Metsolat-sarjan:
 - a) kerran
 - b) pari-kolme kertaa
 - c) lukuisia kertoja

5. Näin sarjan ensimmäisen kerran:
 - a) 1990-luvulla sen tultua ulos
 - b) myöhemmin tv:stä/DVD:ltä/Yle Areenasta

6. Kuka sarjan päähenkilöistä on suosikkisi?
 - a) Antti Metsola
 - b) Annikki Metsola
 - c) Risto Metsola
 - d) Liisa Metsola
 - e) Osmo Lampinen
 - f) Heikki Metsola
 - g) Jaana Järvenheimo
 - h) Jaakko Järvenheimo
 - i) Erkki Metsola
 - j) Helena Metsola
 - k) Eeva Metsola-Eklund
 - l) Stig Eklund

jatkuu...

- m) Kari Kaukovaara
- n) Muu?

2 (3)

7. Tähän voit halutessasi perustella, miksi valitsemasi hahmo on suosikkisi.
8. Mikä näistä tapahtumista herätti sinussa eniten tunteita:
 - a) Stigin onnettomuus
 - b) Helenan kuolema
 - c) Erkin alkoholismi
 - d) Riston verovelat
 - e) Riston mielenterveysongelmat
 - f) Liisan, Eevan ja Stigin kolmiodraama
 - g) Muu?
9. Tähän voit halutessasi perustella vastaustasi edelliseen kysymykseen.
10. Mikä sarjan teemoista/aiheista selittää sarjan suosiota kohdallasi eniten?
 - a) samaistuttavuus ja tavallinen elämä
 - b) suvun yhteisöllisyys
 - c) yrittäjäyys
 - d) selviytymistarinat (esim. Riston mielenterveysongelmat, Stigin onnettomuus)
 - e) Muu?
11. Mitä seuraavista tunteista sarja sinussa herättää? (Voit valita useamman vaihtoehdon).
 - a) ilo
 - b) suru
 - c) haikeus
 - d) ahdistus
 - e) epätoivo
 - f) helpottuneisuus
 - g) huvittuneisuus
 - h) hyväntuulisuus
 - i) hämmästyminen
 - j) inho
 - k) järkytys
 - l) kateus
 - m) innostuneisuus
 - n) jännitys
 - o) pettymys
 - p) rauhallisuus
 - q) sinnikkyys
 - r) toiveikkuus
 - s) ärtyneisyys
 - t) sääli
 - u) muu?

jatkuu...

12. Koen, että sarjan tapahtumat, hahmot ja tapahtumapaikat vievät minut hetkeksi 1980-90-luvuille.

en ollenkaan 1 2 3 4 5 todella vahvasti

13. Koen, että sarja on enemmän kuin "vain sarja". Se on tapahtumineen ja hahmoineen todella todentuntuista.

en ollenkaan 1 2 3 4 5 todella vahvasti

14. Osaatko sarjan vuorosanoja ulkoa?

- a) kyllä
- b) ei

15. Oletko vierailut sarjan kuvauspaikoilla?

- a) kyllä
- b) ei
- c) ei, mutta haluaisin

16. Oletko lukenut sarjan pohjalta tehtyjä kirjoja?

- a) kyllä
- b) ei

17. Oletko nähnyt sarjan pohjalta tehtyjä teatteriversioita?

- a) kyllä
- b) ei

18. Mikä sarjassa on parasta (jos täytyy valita vain yksi)?

- a) tunnistettavat ja arkisen hauskat henkilöhahmot
- b) kiinnostavat juonikuviot
- c) kuvaus tavallisesta elämästä
- d) nostalgia, kuvaus ajasta jota ei enää ole
- e) sopiva yhdistelmä elämää maalla, kaupungissa ja Suomen ruotsinkielisillä alueilla
- f) muu?

Kiitos vastauksista!

Liite 2. Haastattelukysymykset

- millainen historia sinulla on sarjan parissa?
- katsotko sarjaa kuinka usein (vuoden aikana)?
- kun alat katsomaan sarjaa, mitä tunnetta etsit?
- omistatko dvd:tä? tai oletko lukenut kirjoja?
- katsotko sarjaa yleensä yksin vai jonkun kanssa?
- oletko saanut jonkun muun innostumaan sarjasta?
- onko sinulla tuttuja, jotka katsovat myös sarjaa?
- nuoret: oletko kaveriporukassasi ainoa, joka katsoo sarjaa?
- mikä on parasta sarjassa?
- mitä Metsolat mielestäsi opettaa elämästä?
- lempijakso? miksi juuri se?
- lempikohtaus? miksi juuri se?
- mikä tapahtuma/tapahtumasarja herättää sinussa eniten tunteita?
- lempihahmo? miksi juuri se? onko se vaihdellut vai pysynyt aina samana?
- muistuttaako joku sarjan hahmo jotain sinulle tuttua henkilöä?
- keneen sarjan hahmoon koet itse samaistuvasi eniten?
- jos pitäisi valita kenen hahmon kanssa viettäisit yhden päivän, kuka se olisi ja mitä te tekisitte?
- luokittelisitko itsesi sarjan faniksi? miksi?
- oletko katsonut muita kotimaisia sarjoja 90-luvulta? suosikkeja niistä?